

PATVIRTINTA
Ignalinos rajono savivaldybės tarybos
2023 m. rugpjūčio 29 d. sprendimu Nr. T-168

**IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO
2021–2027 METŲ PLANAS**

**IGNALINOS RAJONO
SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ
PREVENCIJOS IR TVARKYMO
2021–2027 METŲ PLANAS**

TURINYS

VARTOJAMOS SANTRUMPOS	6
1. ĮVADAS.....	7
2. ATLIEKŲ TVARKYMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS	9
3. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	10
3.1. Ignalinos rajono savivaldybė	10
3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė struktūra	11
3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	14
3.3.1. Investicinių projektų įgyvendinimas	15
3.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas.....	16
3.4. Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra	18
3.5. Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis	21
3.6. Komunalinių atliekų susidarymas.....	21
3.7. MKA surinkimas ir MBA.....	23
3.8. Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne	25
3.9. Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas	27
3.10. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	27
3.11. Kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymas.....	29
3.12. Bešeimininkių atliekų tvarkymas.....	29
4. ANKSTESNIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMAS.....	30
5. IGNALINOS RAJONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS	38
5.1. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai	39
5.2. Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės	46
6. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR INFRASTRUKTŪROS POREIKIS.....	87
6.1. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė	87
6.2. Infrastruktūros plėtra	89
7. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ DYDŽIUI UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS	95
8. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI	97
PRIEDAI	106

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Atliekų tvarkytojai Ignalinos rajono savivaldybėje	14
2 lentelė. Utenos MBA įrenginių charakteristikos	15
3 lentelė. Antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo konteineriai Ignalinos rajono savivaldybėje	20
4 lentelė. Ignalinos rajono savivaldybės žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė	20
5 lentelė. APLSA Utenos regione.....	20
6 lentelė. Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos plėtros užduočių vykdymas, 2020 m.	21
7 lentelė. Mišriųjų komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo ir biologinio apdorojimo įrenginių veiklos rezultatai	24
8 lentelė. Biologiškai skaidžios frakcijos tvarkymas Utenos MBA.....	24
9 lentelė. Šalinamų į regioninį sąvartyną atliekų kiekis, tonos	25
10 lentelė. Šalinamų atliekų pagal frakcijas kiekiai Ignalinos rajono savivaldybės 1 gyventojui kg / metus, 2020 m.	26
11 lentelė. Kompostavimo dėžių skaičius ir prognozinis sukompostuojamų atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje	28
12 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimas Ignalinos rajono savivaldybės kompostavimo aikštelėje, tonomis / metus	28
13 lentelė. Utenos APLSA surenkami atliekų kiekiai (t/metus).....	29
14 lentelė. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2014–2020 plane iškeltų užduočių įgyvendinimo Ignalinos rajono savivaldybėje vertinimas	32
15 lentelė. Utenos regioninio atliekų tvarkymo 2014–2020 plane nustatytų užduočių kokybinis vertinimas.....	34
16 lentelė. Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.....	35
17 lentelė. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai	39
18 lentelė. VAPTP uždaviniai	40
19 lentelė. VAPTP užduotys ir siečiai	42
20 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP	44
21 lentelė. VAPTP užduotys ir siečiai	82
26 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP	85
23 lentelė. Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas Ignalinos rajono savivaldybėje, %	88

28 lentelė. Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė 2021–2027 m.	88
25 lentelė. Maisto (virtuvės) atliekų infrastruktūros plėtros poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje	89
30 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje	90
31 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų konteinerių poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje	91
32 lentelė. Individualių kompostavimo dėžių poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje	91
29 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis 2022–2027 m. Ignalinos rajono savivaldybėje	92
30 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos Ignalinos rajono savivaldybėje	95
31 lentelė. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną	97
32 lentelė. Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną	98
37 lentelė. Registruotų gyventojų skaičius Utenos regione ir Ignalinos rajono savivaldybėje 2016–2021 m.	106
38 lentelė. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje (tonos/metus)	106
39 lentelė. Konteinerių aikštelių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, skaičius Ignalinos rajono savivaldybėje .	106
40 lentelė. Konteinerių kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje	107
41 lentelė. Susidarantys komunalinių atliekų kiekiai	108
42 lentelė. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui Utenos apskrities savivaldybėse (tonos/metus)	108
43 lentelė. Utenos regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną bei komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginius pristatytų atliekų kiekiai tonomis	109
44 lentelė. Utenos MBA tvarkytos ir regioniniame sąvartyne 2020 m. pašalintos atliekos, tonos	109
45 lentelė. Atvežamų į MBA mišrių komunalinių atliekų kiekis, tonos	111
47 lentelė. Ignalinos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė	111
52 lentelė. Ignalinos rajono savivaldybės teritorijose susidariusių – sutvarkytų bešeimininkių atliekų kiekiai ...	112
53 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymas Ignalinos rajono savivaldybėje , tonos	112
54 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių prognozė Utenos regionui 2022–2027 m. (t)	113

ILIUSTRACIJŲ SĄRAŠAS

1 pav. Ignalinos rajono savivaldybė.....	11
2 pav. Registruotų gyventojų skaičius Ignalinos rajono savivaldybėje 2016–2021 m.	11
3 pav. Gyventojų pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo	11
4 pav. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės Ignalinos rajono savivaldybėje , vnt.....	19
5 pav. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje, tonos	22
6 pav. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje, tonos vienam gyventojui	22
7 pav. MBA ir sąvartyne tvarkomos atliekos, tonos (1)	23
8 pav. Tvarkomų MBA Ignalinos rajono savivaldybės mišrių komunalinių atliekų sudėtis 2016- 2020 m.....	26
9 pav. Komunalinių atliekų surinkimas Ignalinos rajono savivaldybėje tonomis (pagal surinkimo būdą), 2020 m.	29
10 pav. Bešeimininkių atliekų susidarymas Ignalinos rajono savivaldybėje, tonos	30
11 pav. Atliekų tvarkymas Ignalinos raj. sav., tonos	31
12 pav. Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai	47
13 pav. 1 ir 2 tikslai ir jų uždaviniai	48
14 pav. 3 ir 4 tikslai ir jų uždaviniai	48
15 pav. Komunalinių atliekų naudojimas / šalinimas.....	94

VARTOJAMOS SANTRUMPOS

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
AM	Aplinkos ministerija
APLSA	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė
ATP	Atliekų tvarkymo planas
AŽ	Antrinės žaliavos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
EEJA	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
ENTP	Eksploatuoti netinkamos transporto priemonės
ES	Europos Sąjunga
GIA	Gamintojų ir importuotojų asociacija
KA	Komunalinės atliekos
KAK	Kietasis atgautasis kuras
LAAIF	Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
LR	Lietuvos Respublika
MBA	Mechaninis biologinis apdorojimas
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
MVA	Maisto (virtuvės) atliekos
RAAD	Regiono aplinkos apsaugos departamentas
SA	Savivaldybių administracijos
SiGA	Statybos ir griovimo atliekos
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
TIPK	Taršos integruota prevencija ir kontrolė
UAB „URATC“	Utenos regiono atliekų tvarkymo centras „URATC“
VAPTP	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas
VSATP	Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo 2007–2013 m. planas
ŽA	Žaliosios atliekos

1. ĮVADAS

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – nuolat besivystanti atliekų tvarkymo sistema, kuria siekiama pateisinti gyventojų lūkesčius, įgyvendinant iškeltus globalius, Europos Sąjungos (toliau – ES) ir valstybinius tikslus.

Šios sistemos vystymosi sąlygas užtikrina ES direktyvose nustatyti reikalavimai ir Valstybės mastu numatyti uždaviniai, priimti bei patvirtinti Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane (toliau – VAPTP), patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 573. Reikalavimų, uždavinių nustatymas iš dalies užtikrina darnią sistemos plėtrą, tačiau kartu iškelia ir sudėtingų iššūkių atliekų tvarkymo sektorių reguliuojančioms ir šiuos uždavinius įgyvendinančioms organizacijoms. Šios organizacijos susiduria su iškeltų uždavinių įgyvendinimo sudėtingumu ir nuolat kintančios dinamiškos teisinės aplinkos keliamomis problemomis.

Siekiant tinkamai suplanuoti Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, išspręsti kylančias problemas ir įgyvendinti ES reglamentuotus uždavinius, kurie patvirtinti VAPTP, prisitaikyti prie teisinės aplinkos ir užtikrinti tinkamą, tvarų komunalinių atliekų tvarkymą regione, buvo parengtas Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas.

Pagrindinis Ignalinos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – suderinti Utenos regiono savivaldybių ir Ignalinos rajono savivaldybės veiksmus, organizuojant savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, eksploatuojant ir pagal poreikį išplečiant bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius regione. Ignalinos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytos priemonės, užtikrinančios aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus. Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tolesnę plėtrą numatyta vystyti laikantis atliekų tvarkymo prioritetų, kurių svarbiausias – atliekų prevencija (susidarymo vengimas). Kitas prioritetas – paruošimo naudoti pakartotinai, atliekų perdirbimo ir naudojimo kitais būdais sprendimų taikymas ir, tik blogiausiu atveju, galimas atliekų šalinimas sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Plano rengimo metu buvo naudojami Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – AAA) teikiami oficialūs duomenys apie komunalinių atliekų tvarkymą Lietuvoje ir mišrių komunalinių atliekų sudėtį, taip pat UAB „URATC“ ir Ignalinos rajono savivaldybės pateikti duomenys.

Atkreiptinas dėmesys, kad iš skirtingų informacijos šaltinių gauti statistiniai duomenys ne visada sutapo, skirtingų metų informacija varijuoja dėl pakeistos pirminių duomenų rinkimo metodikos (2018 metų sausio 1 d. buvo pakeista atliekų apskaitos tvarka), todėl tai neleidžia daryti vienareikšmių statistiškai pagrįstų išvadų dėl atliekų susidarymo ir tvarkymo tendencijų tiek regione tiek savivaldybės teritorijoje. Viena pagrindinių duomenų varijavimo priežasčių – nesisteminis (nesivadovaujant vieninga metodika) skirtingų atliekų srautų priskyrimas komunalinių atliekų srautui. Siekiant išvengti klaidingų sprendimų dėl ateities prognozių, kurioms galėjo daryti įtaką duomenų varijavimas, formuojant Plano pagrindines prielaidas bei išvadas, remtasi AAA pateiktais duomenimis.

Ignalinos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas (toliau – Planas) parengtas remiantis VAPTP, ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. D1-274 patvirtintais Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimais.

Ignalinos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metais plano rengimo procese dalyvavo:

- ✚ UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ administracijos atstovai;
- ✚ Utenos regiono plėtros tarybos administracijos atstovai;
- ✚ Ignalinos rajono savivaldybės administracijos atstovas;
- ✚ UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ ir UAB „Jostra“ konsultantai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka, parengtam Ignalinos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planui, buvo atliktas Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 27 d. Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-455, patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose, vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašu ir jo 2010 m. gegužės 4 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimu.

2. ATLIEKŲ TVARKYMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

Svarbiausios ES direktyvos, reglamentuojančios komunalinių atliekų tvarkymą:

- ✚ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas;
- ✚ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;
- ✚ 2002 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2150/2002 dėl atliekų su 2010 m. rugsėjo 27 d. pakeitimais;
- ✚ 2000 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2000/76/EB dėl atliekų deginimo;
- ✚ 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo su 2010 m. gegužės 12 d. Komisijos sprendimu 413/2010 padarytais pakeitimais;
- ✚ 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų su 2009 m. kovo 11 d., 2008 m. spalio 22 d. ir 2013 m. vasario 7 d. pakeitimais;
- ✚ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- ✚ 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių (ENTP) su 2010 m. vasario 23 d. pakeitimais;
- ✚ 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir direktyvos 91/157/EEB panaikinimo su 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/103/EB pakeitimais
- ✚ 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/1/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės;
- ✚ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės).

Nacionaliniai teisės aktai ir kiti dokumentai, kuriais vadovaujantis plėtojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, rengiami ir atnaujinami komunalinių atliekų tvarkymo planai:

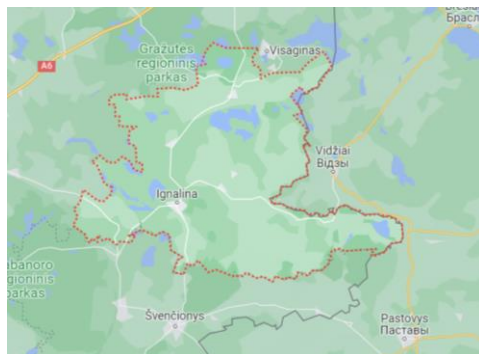
- ✚ Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos įstatymas;
- ✚ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas;
- ✚ 2022 m. birželio 1 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 573 patvirtintas Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas;
- ✚ Atliekų tvarkymo taisyklės (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 217);
- ✚ Nacionalinė darnaus vystymosi strategija;
- ✚ Valstybės ilgalaikės raidos strategija;
- ✚ Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija;
- ✚ Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymas;
- ✚ Reikalavimai regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. D1-274;

- ✚ Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. Nr. 967;
- ✚ Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455;
- ✚ 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“;
- ✚ 2022–2030 metų Regionų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“
- ✚ Utenos regiono plėtros planas 2014–2020 metams, patvirtintas Utenos regiono plėtros tarybos 2015 m. vasario 25 d. sprendimu Nr. 51/1S-5 (pakeistas Utenos regiono plėtros tarybos 2022 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. TS-11 „Dėl Utenos regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 16 d. sprendimo Nr. 51/1S-22 „Dėl Utenos regiono plėtros plano 2014-2020 m. dalies „Priemonių planas“ tvirtinimo“ pakeitimo“).

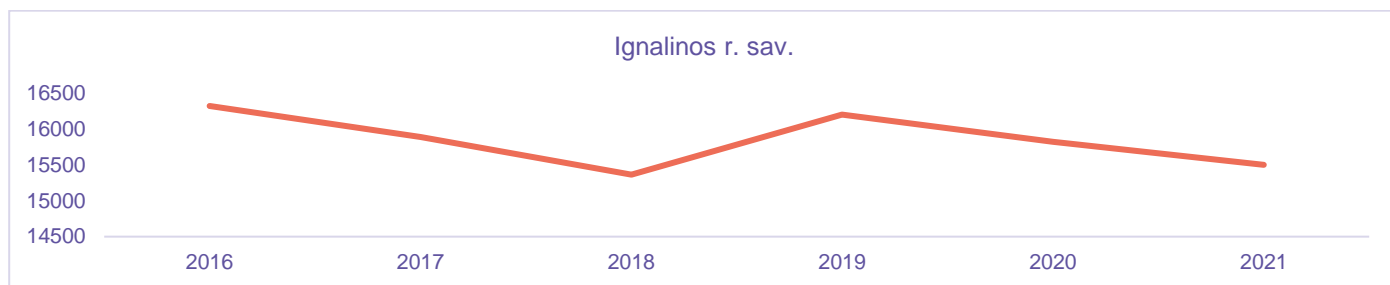
3. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

3.1. Ignalinos rajono savivaldybė

Ignalinos rajono savivaldybė – administracinis–teritorinis vienetas rytų Lietuvoje, Utenos apskrityje, pasienyje su Baltarusija. Centras – Ignalina. Ignalinos rajono plotas – 1447 km², tai sudaro 20,8 proc. Utenos regiono teritorijos (antras pagal dydį). 1995 m. įsteigta Ignalinos rajono savivaldybė. 2003 m. dalis teritorijos (šiaurinė Rimšės seniūnijos dalis) perduota Visagino savivaldybei. 2009 m. sausio 28 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-396 įsteigtos 47 seniūnaitijos. Savivaldybės teritorijoje yra 2 miestai – Dūkštas ir Ignalina; 3 miesteliai – Mielagėnai, Rimšė ir Tverečius ir 726 kaimai.

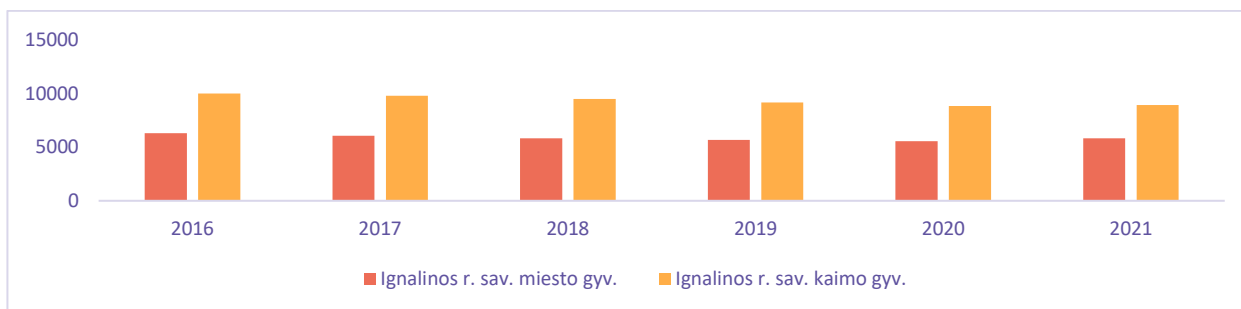

1 pav. Ignalinos rajono savivaldybė

2 pav. Registruotų gyventojų skaičius Ignalinos rajono savivaldybėje 2016–2021 m.

Ignalinos rajono savivaldybėje pastebimi bendri Lietuvos demografiniai procesai – bendras gyventojų mažėjimas, gyventojų koncentracija didesniuose miestuose. Statistikos departamento ir AAA duomenimis, nuo 2016 m. iki 2020 m. Utenos regione gyventojų skaičius sumažėjo 11 proc., t. y. vidutiniškai apie 1,2 proc. per metus, nuo 16 325 gyventojų 2016 m. iki 14 430 gyventojų 2020 metais.

3 pav. Gyventojų pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo

Ignalinos rajono savivaldybėje apie 61 proc. visų gyventojų gyvena akimo vietovėse, likę Ignalinos mieste ir miesteliuose. Detalūs duomenys pateikti 1 priede.

3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė struktūra

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka savivaldybės atsako už savivaldybių teritorijose susidarantių mišrių komunalinių atliekų surinkimo, pervežimo į rūšiavimo įrenginius /

regioninį sąvartyną ir nuo jų atskirtų antrinių žaliavų, pakuočių atliekų, žaliųjų atliekų, pavojingų buitinių atliekų, didžiųjų ir kitų naudoti tinkamų atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir kitų specifinių, panaudoti ar kitaip perdirbti tinkamų atliekų surinkimo organizavimą. Atliekų surinkimo paslaugas savivaldybių teritorijose teikia įmonės, turinčios, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, teisę teikti tokias paslaugas, kurios paprastai yra atrenkamos viešųjų paslaugų pirkimo konkurso būdu, arba tokios paslaugos pavestos teikti savivaldybių įmonėms savivaldybių tarybų sprendimais. Savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos turi užtikrinti kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas už mažiausią galimą kainą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą ir prieinamumą. Savivaldybės atsakingos už atliekų tvarkymo organizavimą įgyvendinant principą „teršėjas moka“, o visos lėšos, gautos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, naudojamos tik regioninei ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms finansuoti.

Ignalinos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo veikloje atlieka šias pagrindines organizavimo funkcijas:

- ✚ tvirtina savivaldybių atliekų tvarkymo planus bei taisykles;
- ✚ tvirtina vietinės rinkliavos ar įmokos nuostatus ir nustato vietines rinkliavas ar įmokas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą;
- ✚ viešųjų pirkimo / ar vidaus sandorio įstatymo nustatyta tvarka parenka atliekų tvarkytojus;
- ✚ organizuoja papildančių atliekų tvarkymo sistemų diegimą savivaldybėse;
- ✚ kontroliuoja UAB „URATC“ veiklą;
- ✚ kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių;
- ✚ organizuoja šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba jis neegzistuoja, tvarkymo organizavimą;
- ✚ vykdo visuomenės informavimą ir švietimą.

Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima šių atliekų tvarkymą:

- ✚ mišrių (likusių po pirminio rūšiavimo) komunalinių atliekų;
- ✚ buityje susidarančių antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų;
- ✚ buityje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų (maisto, žaliųjų ir kt.);
- ✚ buityje susidarančių didelių gabaritų atliekų ir naudotų padangų;
- ✚ tekstilės atliekų;
- ✚ buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- ✚ statybos ir griovimo atliekų;
- ✚ komunalinių pavojingų buitinių atliekų;
- ✚ gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąslavų;
- ✚ šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma;
- ✚ kitų atliekų, kurios išskiriamos pagal poreikį teisės aktais, įskaitant savivaldybės priimtus teisės aktus.

Savivaldybių administracijos rengia, o tarybos tvirtina savivaldybių atliekų tvarkymo planus ir atliekų

tvarkymo taisyklės. Ignalinos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T-82 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės 2014–2020 m. atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas rajono atliekų tvarkymo planas, o 2020 m. liepos 16 d. Ignalinos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-173 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių pakeitimo“ buvo patvirtintos ir komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės.

Siekiant sukurti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, Utenos regiono savivaldybės 2004 m. spalio 22 d. įsteigė uždaryją akcinę bendrovę „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau – UAB „URATC“) (įregistruotas 2005 m. sausio 28 d.). UAB „URATC“ įsteigtas, siekiant sukurti ir įdiegti (įgyvendinant Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamą projektą „Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“) Utenos regioninę atliekų tvarkymo sistemą, užtikrinti, kad ši sistema veiktų nuolat ir ja galėtų naudotis akcininkų administruojamų teritorijų gyventojai, tenkinant viešuosius interesus atliekų tvarkymo srityje. 2012 m. gegužės 14 d. įregistruotuose naujuose bendrovės įstatuose pagrindiniu bendrovės veiklos tikslu apibrėžta – vykdant nepavojingų atliekų tvarkymo ir šalinimo veiklą, vykdyti atliekų tvarkymo užduotis.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų organizavimą Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui – vienos, kelių ar visų į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių įsteigtam juridiniam asmeniui. UAB „URATC“ vykdo regioninę veiklą:

- ✚ Utenos regiono atliekų tvarkymo įrenginių: Utenos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių;
- ✚ Atliekų priėmimo, laikino saugojimo aikštelių ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelių eksploatacija, priežiūra, plėtimas, modernizacija, kompleksinio aplinkos monitoringo vykdymas;
- ✚ Uždarytų sąvartynų priežiūra ir aplinkos monitoringo vykdymas;
- ✚ Teisės aktų, susijusių su atliekų tvarkymu, pakeitimų iniciavimas, pastabų rengiamiems teisės aktams teikimas;
- ✚ Duomenų apie priimamus, tvarkomus, šalinamus atliekų kiekius eksploatuojamuose atliekų tvarkymo įrenginiuose kaupimas, sisteminimas ir teikimas atsakingoms institucijoms įstatymų nustatyta tvarka;
- ✚ Visuomenės informavimas, konsultavimas, švietimas atliekų tvarkymo ir prevencijos klausimais;
- ✚ Steigėjų pavestų užduočių ir priskirtų funkcijų vykdymas.

Remiantis Atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų surinkimą Regiono savivaldybių teritorijose vykdo įmonės, sudariusios sutartis su savivaldybėmis arba savivaldybių kartu įsteigtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi.

Atliekų tvarkymo įstatymas reglamentuoja gamintojų ir importuotojų atsakomybę – pakuočių ir pakuočių atliekų, elektros ir elektroninės įrangos, alyvų, transporto priemonių ir kitų apmokestinamųjų gaminių tvarkymo veiklos, bendradarbiavimo su savivaldybėmis principus.

Pagrindinės komunalines atliekas tvarkančių įmonių vykdomos veiklos funkcijos:

- ✚ mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir pervežimas į MBA;
- ✚ atliekų turėtojų aprūpinimas mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriais;
- ✚ kolektyvinių konteinerių priežiūra;
- ✚ buityje susidarančių didžiųjų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu;
- ✚ pagal atskiras sutartis su atliekų turėtojais statybos ir griovimo atliekų vežimas;
- ✚ biologiškai skaidžių (virtuvės maisto atliekos) ir/ar žaliųjų atliekų (žolė, medžių šakos, lapai) rinkimas ir vežimas;
- ✚ informacijos teikimas savivaldybei apie aptarnaujamus atliekų turėtojus, ataskaitų apie surinktus kiekius, atliekų susikaupimo normas, mokamus mokesčius;
- ✚ antrinių žaliavų, pakuotės ir pakuotės atliekų, tekstilės atliekų surinkimas ir tvarkymas;
- ✚ pakuočių ir jų atliekų, EEJA, baterijų, akumuliatorių ir apmokestinamųjų gaminių atliekų papildančių surinkimo sistemų diegimas (gamintojų ir importuotojų ar licencijuotos organizacijos).

Šiuo metu Ignalinos rajono savivaldybėje komunalines ir kitas atliekas tvarkančių įmonių sąrašas pateikiamas 2 lentelėje.

1 lentelė. Atliekų tvarkytojai Ignalinos rajono savivaldybėje ¹

Savivaldybė	Atliekų tvarkytojo pavadinimas	Sutartis su savivaldybe	Sutarties pasirašymo su savivaldybe data	Veikla
Ignalinos r. sav.	SĮ „Kompata“	Neturi		Mišrių komunalinių, popieriaus, stiklo, plastiko. didžiųjų, statybos ir griovimo atliekų surinkimas

Šaltinis: AAA, Ignalinos rajono savivaldybės duomenys

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo poreikis apima Ignalinos rajono savivaldybėje ir Utenos regione įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektoriaus vystymo projektus, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos administravimo) sąnaudas. Ignalinos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių – įmokų, gautų už suteiktas komunalinių atliekų priėmimo, šalinimo ar apdorojimo paslaugas, ES paramos, skolintų lėšų.

¹ Paprastai pasibaigus Sutarčių galiojimui ir nė vienai šaliai nepareiškus kitaip, Sutarties galiojimas pratęsiamas dar vieniems metams. Pratęsimų skaičius neribojamas.

3.3.1 Investicinių projektų įgyvendinimas

Investicinių projektų įgyvendinimas – svarbi tiek savivaldybės tiek regioninės atliekų tvarkymo sistemos dalis, leidžianti įgyvendinti uždavinius, numatytus atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Žemiau pateikiama informacija apie Ignalinos rajono savivaldybėje ir Utenos regione vykdytus ir / ar vykdomus investicinius ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtos projektus.

UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ 2020 m. pradėjo įgyvendinti projektą „Maisto / virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimas Utenos regione“. Projekto tikslas – pagerinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Utenos regione. 2020 m. gruodžio 29 d. bendrovė pateikė paraišką projekto „Maisto / virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimas Utenos regione“ finansavimui gauti, o 2021 m. kovo 31 d. pasirašė projekto Nr.05.2.1-APVA-R-008-91-0012 „Komunalinių atliekų infrastruktūros plėtra“ finansavimo ir administravimo sutartį. Bendra projekto vertė yra 2 322 108,15 Eur (iš jų ES lėšos sudaro 1 973 791,93 Eur, nuosavos lėšos sudaro – 348 316,22 Eur). Projekto metu bus atlikti esamų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių infrastruktūros pritaikymo darbai maisto / virtuvės atliekų paruošimui perdirbti. Perkami rangos darbai ir įranga (smulkinimo kaušas, vartytuvas, sijotuvas, frontalinis krautuvas, rūšiavimo linija), tai pat bus vykdoma visuomenės informavimo kampanija maisto / virtuvės atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais. Utenos regione bus sukurti 3 800 tonų per metus rūšiuojamuoju būdu iš gyventojų surenkamų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumai.

Vykdamas projektą „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ Nr. VP3-3.2-AM-01-V-02-006, UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ su rangovu UAB „Manfula“ 2013 m. rugpjūčio 29 d. sudarė rangos sutartį „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra: mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių projektavimas, tiekimas ir statyba Utenoje“ MBA įrenginiai pradėjo veikti 2016 metų pradžioje.

2 lentelė. Utenos MBA įrenginių charakteristikos

Parametras	Reikšmė
Mechaninio apdorojimo įrenginių projektinis pajėgumas, t/metus	45200
Projektinis pajėgumas per dieną, t/d	175
Biologinio apdorojimo įrenginių projektinis pajėgumas, t/metus	15000
Priėmimo zonos projektinis pajėgumas, t	331
Atskiriamos antrinės žaliavos	LDPE, kartonas, popierius, stiklas, spalvoti ir juodieji metalai, PVC, HDPE, PET
Biodujų gamyba	Numatyta
Biologiškai skaidžios dalies apdorojimo būdas	Stabilizuoto komposto gamyba

Šaltinis: UAB „URATC“

Įgyvendinant projektą „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ 2013 m. gruodžio

16 d. su UAB „Keluva“ buvo sudaryta kompostavimo konteinerių (6000 vienetų) pirkimo sutartis, kurios vertė – 170 000 Eur be PVM. Nupirkti konteineriai buvo išdalyti regiono gyventojams.

Ignalinos rajono savivaldybėje per pastaruosius metus buvo vykdoma atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra:

- ✚ Paraiška dėl tekstilės (Nr. ATP-AM-TEK01-0011) surinkimo konteinerių įsigijimo. Projekto tikslas – įdiegti tekstilės atliekų tvarkymo paslaugą; projekto įgyvendinimo metu planuojama įsigyti 30 vnt. tekstilės atliekų surinkimo konteinerių;
- ✚ Paraiška dėl maisto atliekų konteinerių įsigijimo (Nr. ATP-AM-API01-0003). Projekto tikslas – pagerinti atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Ignalinos rajone, įsigyjant 40 vnt. maisto atliekų surinkimo konteinerių;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-AZK01-0002 individualiems antrinių žaliavų surinkimo konteineriams įsigyti. Projekto tikslas – gerinti rūšiuojamųjų atliekų surinkimą iš individualių namų gyventojų. Projekto įgyvendinimo metu planuojama įsigyti 4500 vnt. pakuočių atliekų surinkimo konteineriai skirti stiklo pakuočių ir stiklo atliekoms surinkti, 3500 vnt. 240 litrų talpos konteineriai, skirti visų rūšių pakuočių atliekoms surinkti;
- ✚ 2016–2020 m. Ignalinos rajono savivaldybėje buvo įgyvendintas investicinis projektas „Konteinerinių aikštelių įrengimas (rekonstrukcija) Ignalinos r. savivaldybėje ir atliekų surinkimo konteinerių konteinerinėms aikštelėms įsigijimas“ (Nr. 05.2.1-APVA-R-008-91-0006).

SĮ „Kompata“ vykdo visuomenės švietimą apie atliekų rūšiavimą, organizuoja aplinkosauginius konkursus.

3.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Remiantis galiojančia Atliekų tvarkymo įstatymo redakcija, Regiono savivaldybių nustatomo mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcingumo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais. Utenos regiono savivaldybių įmokų už atliekų tvarkymą kainodaros pagrindą sudaro atliekų tvarkymo sistemos sąnaudos.

Ignalinos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- ✚ Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki MBA įrenginių ar kitų regioninio apdorojimo įrenginių sąnaudos;
- ✚ Vietinės rinkliavos / tarifo administravimo sąnaudos;
- ✚ Komunalinių atliekų šalinimo sąnaudos (infrastruktūros eksploatacijos ir kt. sąnaudos).

Komunalinių atliekų šalinimo, apdorojimo – UAB „URATC“ patiriamas sąnaudas sudaro:

- ✚ Atliekų tvarkymo MBA įrenginiuose sąnaudos;
- ✚ Šalinimo veiklos sąnaudos – visos su Utenos regioninio sąvartyno eksploatavimu susijusios sąnaudos: darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, elektros, vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugos, atliekų tvarkymo technikos

eksploatacija, degalai, tepalai, technikos remontas, draudimas, kitos eksploatacinės sąnaudos, atidėjiniai sąvartyno uždarymui;

- + Didžiųjų atliekų priėmimo aikštelių sąnaudos – didžiųjų atliekų priėmimo aikštelių eksploatacinės sąnaudos. Šias sąnaudas sudaro darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios sąnaudos, surinktų atliekų sutvarkymo sąnaudos, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, kitos eksploatacinės sąnaudos (vanduo, elektra, draudimai, darbo priemonės ir pan.);
- + Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių sąnaudos – aikštelėse dirbančių darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, žaliųjų atliekų kompostavimo sąnaudos (technikos eksploatacija, degalai ir kt.), kitos eksploatacinės sąnaudos (vanduo, elektra, draudimas, darbo priemonės ir kt.);
- + Įgyvendinamų projektų sąnaudos – su projektų įgyvendinimu susijusios sąnaudos;
- + UAB „URATC“ administracinės sąnaudos. Tai sąnaudos, į kurias įtrauktos administracijos darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, administracinių patalpų nuoma, tarnybinio transporto eksploatacija, degalai, remontas, draudimas, kanceliarinės, ryšio, darbuotojų mokymų ir komandiruočių sąnaudos, konsultavimo paslaugos, paskolų palūkanų sąnaudos ir kt.

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų, ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- + „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams;
- + „Proporcingumo“ principas teigia, kad apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas atliekų turėtojui susidarančiam atliekų kiekiui;
- + „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas. Tokiu būdu šis principas taip pat reiškia, kad 1 t mišrių komunalinių atliekų pervežimo (t. y. atliekų nuvežimo iki regioninio sąvartyno) ir šalinimo regioniniame sąvartyne sąnaudos turi būti vienodos visoms Regiono savivaldybėms, t. y. paslaugos kaina atliekų turėtojui neturi priklausyti nuo atliekų turėtojo nutolimo nuo regioninio sąvartyno.

„Teršėjas moka“ principas Utenos regione įgyvendinamas remiantis Regiono savivaldybių pasirinkta apmokestinimo sistema – vietinė dvinarė rinkliava ar įmoka už komunalinių atliekų tvarkymą (Ignalinos ir Utenos rajono savivaldybės). Ignalinos rajono savivaldybės taryba 2019 m. lapkričio 27 d. Sprendimu Nr. T-228 patvirtino dvinarę rinkliavą, kurios kintamojo dalis nustatyta naudojamų komunalinių atliekų kontenerių skaičius ir tūris.

Dvinarė rinkliava – savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka (susidedanti iš dviejų dedamųjų – pastoviosios ir kintamosios) už komunalinių atliekų surinkimą iš komunalinių atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, įskaitant ir visos atliekų tvarkymo sistemos išlaikymą, atliekų rūšiavimo skatinimą, mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginių, Utenos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių, kitų atliekų tvarkymo priežiūrą ir eksploataciją. Galioja savivaldybės teritorijoje, kurią kiekvienas mokėtojas privalo sumokėti nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija nustato nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkai arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatyta rinkliavą, rūšių sąrašą (toliau – Sąrašas), kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. DI-150. Sąraše nurodyti gyvenamosios paskirties pastatai – statiniai, naudojami gyventi vienam ar daugiau, vienai ar daugiau šeimų. Kiekviena savivaldybė organizuoja tik jos teritorijoje susidarantių komunalinių atliekų tvarkymą. Atliekų turėtojai, veiklą vykdančios ar gyvenančios (turintys nekilnojamojo turto) keliose savivaldybėse, turi naudotis kelių atitinkamų savivaldybių organizuotomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemomis.

Įvesta dvinarė rinkliava už komunalinių atliekų tvarkymą, kai gyventojai turi galimybę daugiau rūšiuodami mokėti mažiau, turėtų skatinti gyventojus labiau rūšiuoti. Tačiau vykdomi šalinamų atliekų morfologiniai tyrimai rodo informaciją apie liekančius didelius antrinių žaliavų kiekius. Galima teigti, kad tik finansinių priemonių siekiant skatinti gyventojus rūšiuoti atliekas nepakanka arba finansinės priemonės turėtų daryti dar didesnę įtaką gyventojų sumokamiems mokesčiams už komunalinių atliekų tvarkymą.

3.4. Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

Įgyvendinant ES finansuojamus projektus ir dalinai finansuojant savivaldybių lėšomis, Utenos regione sukurti komunalinių atliekų tvarkymo pajėgumai, atitinkantys susidarantių atliekų kiekius ir leidžiantys įgyvendinti esamo Valstybinio, regioninio ir savivaldybių atliekų tvarkymo planų tikslus ir užduotis.

Įgyvendinant projektą „Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ Nr. 2004/LT/16/C/PE/003, 2008 m. vasario 1 d., Utenos rajone Mockėnų kaime oficialiai buvo pradėtas eksploatuoti regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas. Projektinė sąvartyno talpa – 610 000 tonų, arba 656 799 m³, šiuo metu užpildyta 68,02 proc. projektinės talpos. Esant dabartiniam atliekų tvarkymo kiekiui (apie 20 000 tonų per metus, įskaitant gamybines atliekas ir atliekas, naudojamas perdengimams), esamos sąvartyno talpos užteks 5–6 metams. Utenos regioniniame sąvartyne vykdomos šios veiklos:

- ✚ Nepavojingų atliekų priėmimas, svėrimas ir registravimas;
- ✚ Nepavojingų atliekų šalinimas sąvartyne;
- ✚ Statybos ir griovimo atliekų apdorojimas;
- ✚ Sąvartyno dujų surinkimas ir apdorojimas (ateityje);
- ✚ Filtrato, gamybinių nuotekų surinkimas ir perdavimas į nuotekų valymo įrenginius;
- ✚ Sąvartyno monitoringas ir priežiūra.

Vadovaujantis VATP reikalavimais, savivaldybės iki 2015 m. sausio 1 d. turėjo patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams, jas atnaujinti. Įrengiant tokias antrinių žaliavų surinkimo aikšteles, turi būti laikomasi reikalavimų:

- ✚ savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;
- ✚ vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;
- ✚ savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę.

Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktorės 2019 m. lapkričio 13 d įsakymu Nr. VT-529 buvo patvirtinta konteinerių išdėstymo shema. Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus (2017– 2020 m.) pastatytų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų kiekis didėjo nuo 8 iki 94, 2020 m. 160 gyventojų teko viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė (2021 m. viena aikštele taip pat naudojosi 160 gyventojų).

Pastebima, kad nevertinant esamo rūšiuojamųjų konteinerių kiekio (tiek individualių rūšiavimo konteinerių, tiek konteinerinių aikštelių), surenkami antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuotės atliekų kiekiai nėra dideli. Tvarkomų MBA atliekų morfologiniai tyrimai rodo, kad papildomai galėtų būti išrūšiuojama dar iki 50 kg antrinių žaliavų ar pakuotės atliekų vienam gyventojui. Detalūs duomenys apie regione esamas konteinerines aikšteles ir konteinerių kiekį pateikti 3 ir 4 prieduose.

4 pav. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių Ignalinos rajono savivaldybėje, vnt.

Ignalinos rajono savivaldybėje antrinėms žaliavoms ir pakuočių atliekoms surinkti skirtų konteinerių skaičius kiekvienais metais auga. Paprastai šie konteineriai (didesnės talpos) statomi kartu su MKA konteineriais konteinerinėse aikštelėse, o individualių gyvenamųjų namų savininkai aprūpinami 120–240 l talpos individualiais konteineriais stiklo, pakuočių, popieriaus ir plastiko, metalo atliekoms surinkti. Konteinerius aptarnauja įmonės, pasirašiusios sutartis su savivaldybėmis (paprastai tos pačios įmonės,

kurios renka MKA). Detalūs duomenys pateikti 4 priede.

3 lentelė. Antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo konteineriai Ignalinos rajono savivaldybėje

Konteinerių rūšis, paskirtis	Vieno ir dviejų butų gyvenamųjų namų butų savininkai, vnt.	Individualūs pakuočių ir antrinių žaliavų konteineriai		
		Mišri pakuotė	Stiklo pakuotė	Aprūpinimas, %
Konteinerių talpa, m ³		0,24	0,12	
Ignalinos r. sav.	4 828	4 819	4 500	93 %

Vidutiniškai Ignalinos rajono savivaldybėje apie 93 proc. individualių namų aprūpinti individualiais rūšiavimo konteineriais, o daugiabučių namų gyventojams skirtos antrinių žaliavų konteinerių aikštelės vidutiniškai aptarnauja 160 gyventojus, savivaldybės gyventojams sudarytos visos sąlygos pirminiam rūšiavimui.

Vadovaujantis VATP reikalavimais, siekiant didinti perdirbamų atliekų kiekius ir mažinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimą į sąvartyną, savivaldybės privalėjo planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamųjų atliekų užduotys. Šiems uždaviniams įgyvendinti savivaldybių teritorijose įrengtos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, prie kapinių įrengti specialūs konteineriai žaliosioms atliekoms surinkti. Skatinant žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą 2014–2020 m., Ignalinos rajono savivaldybės gyventojams buvo išdalyta 1 240 kompostavimo dėžių.

Ignalinos rajono savivaldybės gyventojai namų ūkyje susidariusias žaliąsias atliekas taip pat gali nemokamai pristatyti į Utenos regiono kompostavimo aikštelę:

4 lentelė. Ignalinos rajono savivaldybės žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

Savivaldybė	Adresas	Pajėgumai t / metus
Ignalinos r.:	Ignalinos r.: Agarinio g. 15	492

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

Vadovaujantis VATP reikalavimais, savivaldybės turėjo užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 tūkst. gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybėse. Ignalinos rajone veikia 2 tokios APLSA:

5 lentelė. APLSA Utenos regione

Savivaldybė	Adresas	Projektiniai pajėgumai t / metus
Ignalinos r.:	Švenčionių g. 31 (1110 t/m.)	1110
	Partizanų g. 23, Kaniūkų k., Dūkšto sen.	20

Šaltinis: UAB „URATC“

3.5. Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis

Savivaldybės, įgyvendindamos planavimo dokumentų reikalavimus, turi užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

2020 m. Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo teikiama 100 proc. atliekų turėtojų.

6 lentelė. Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos plėtros užduočių vykdymas, 2020 m.

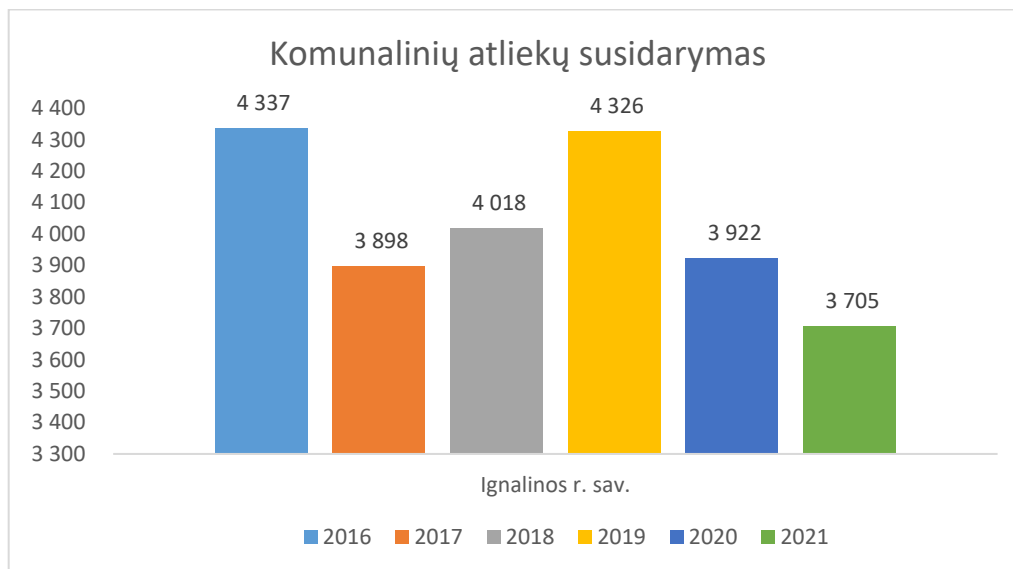
Savivaldybė	Gyventojų skaičius, kuriems teikiama paslauga, %	Ūkio subjektų skaičius, kuriems teikiama paslauga, %
Ignalinos r. sav.	100 %	100 %

Šaltinis: AAA

Verta atkreipti dėmesį, kad šis rodiklis atspindi įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą mokėtojų kiekio santykį su bendru nuosavybės turto turėtojų skaičiumi. Pradėjus taikyti dvinarę įmoką, tapo sudėtinga įvertinti paslaugos teikiamumą ūkio subjektams, nes mokesčių mokėtojais tapo nekilnojamojo turto objektų savininkai, kurie dažniais atvejais yra nekilnojamojo turto fiziniai asmenys. Taip pat reikia atkreipti dėmesį į AAA duomenų bazės netikslumus – kai kiekvienais metais nurodomi skirtingi nekilnojamojo turto savininkai (tiek juridiniai, tiek fiziniai).

3.6. Komunalinių atliekų susidarymas

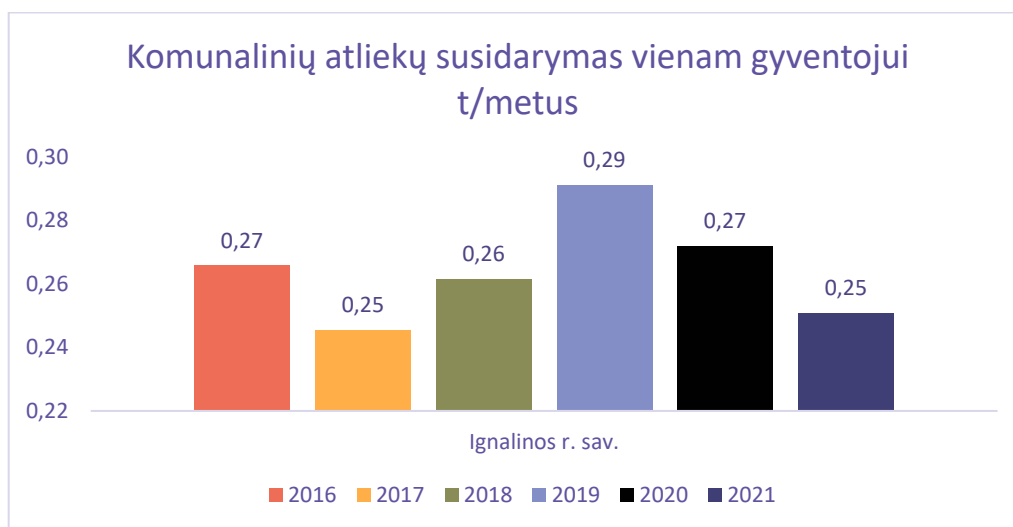
AAA valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2020 m. Utenos regiono savivaldybėse susidarė daugiau kaip 41 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš Ignalinos rajono savivaldybėje virš 3,9 tūkst. tonų. Reikia pažymėti, kad į šį kiekį nėra įtrauktos namų ūkyje sutvarkomos atliekos (žaliųjų atliekų kompostavimas ir kt.), atskirai ne per savivaldybių sistemas surenkamos antrinės žaliavos, pakuočių atliekos, elektros ir elektronikos, statybos, griovimo atliekos ir nuotekų dumblas iš vandens valymo įrenginių. Detalus duomenys pateikti 5 priede.

5 pav. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje, tonos

Pastebima, kad susidarantys komunalinių atliekų kiekiai Ignalinos rajono savivaldybėje nors kito netolygiai, analizuojamu 2016–2020 m. laikotarpiu mažėjo. Ignalinos rajono savivaldybėje susidariusių atliekų kiekis 2016–2020 m. laikotarpiu sumažėjo 10proc., atitinkamai nuo 4,3 tūkst. tonų iki 3,9 tūkst. tonų. Toks mažėjimas susijęs tiek su gyventojų skaičiaus mažėjimu, tiek su bendra atliekų prevencija, tai turėjo įtakos atliekų normos vienam gyventojui mažėjimas.

Vidutiniškai vienam Ignalinos rajono savivaldybės gyventojui 2020 m. susidarė apie 270 kg komunalinių atliekų. Šis rodiklis yra mažesnis nei Lietuvos vidurkis (483 kg), o „Eurostato“ duomenimis, 2020 m. ES vidutinis komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui siekė 505 kg.

6 pav. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje, tonos vienam gyventojui

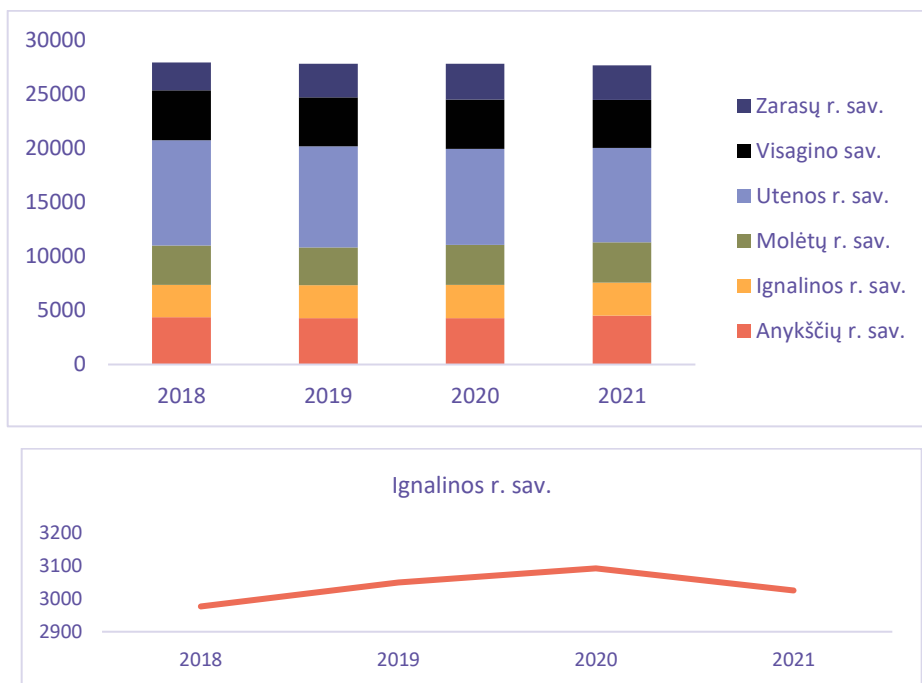
Pastebima, tendencija, kad mažesnės atliekų susidarymo normos yra savivaldybėse, kuriose vyrauja

kaimiškos vietovės ir gyventojai turi galimybes atliekas panaudoti vietoje (deginama, kompostuojama). Tas pasakytina ir apie Ignalinos rajono savivaldybę. Tačiau bendrai tendencija yra panaši kaip ir visoje Lietuvoje – pastebimas netolygus susidariusių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, mažėjimas.

3.7. MKA surinkimas ir MBA

Visos Utenos regione, įskaitant ir Ignalinos rajone surinktos mišrios komunalinės atliekos (toliau – MKA) transportuojamos į Mechaninio biologinio apdorojimo (toliau – MBA) įrenginius, kurie yra regioninio sąvartyno teritorijoje ir juos eksploatuoja UAB „URATC“. Utenos MBA pradėjo veikti 2016 m. pabaigoje. Pagrindinė Utenos MBA paskirtis – sumažinti Utenos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamus atliekų kiekius, atskiriant antrines žaliavas (metalus, plastikus, popierių / kartoną), degiąsias atliekas ir biologiškai skaidžią frakciją, kuri vėlesniu etapu apdorojama anaerobiniu būdu ir išskiriamos biodujos, kurios naudojamos elektros energijos ir šilumos gamybai. Po biologinio apdorojimo likęs techninis kompostas toliau naudojamas eksploatuojant sąvartyną.

Analizuojamu laikotarpiu Utenos rajono savivaldybėje, palyginti su kitomis savivaldybėmis, buvo surenkama daugiausia atliekų į MBA įrenginius ir sąvartyną (apie 37 proc.). Mažiausiai atliekų buvo transportuojama iš Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybių. Detalūs duomenys pateikti 7 ir 8 prieduose.

7 pav. MBA ir sąvartyne tvarkomos atliekos, tonos (1)

Remiantis AAA duomenimis, tvarkomų MBA įrenginiuose Ignalinos rajono savivaldybėje susidarančių atliekų kiekiai mažėja. Ši tendencija susijusi su atliekų prevencija, didėjančiu antrinių žaliavų ir pakuočių surinkimu.

Atliekos, esančios MBA įrenginiuose, rūšiuojamos atskiriant tolesniam apdirbimui ir naudojimui

tinkančias antrines žaliavas (apie 1,5 proc. nuo bendro šalinamo atliekų kiekio, neskaitant drėgmės nuostolių), o biologiškai skaidžios atliekos (apie 50 proc. nuo bendro šalinamo atliekų kiekio, neskaitant drėgmės nuostolių) – apdorojamos. MBA įrenginiuose taip pat gaunamos degiosios atliekos, skirtos energijai gauti, kurių srautas sudaro apie 23 proc. visų atliekų, o netinkamos perdirbti ir apdoroti atliekos šalinamos sąvartyne (apie 23 proc.).

7 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo ir biologinio apdorojimo įrenginių veiklos rezultatai

Metai	Apdorotas atliekų kiekis	Atskirtas antrinių žaliavų kiekis		Biologiškai skaidi frakcija		Degiosios atliekos		Šalinama į sąvartyną	
	tonomis	tonomis	%	tonomis	%	tonomis	%	tonomis	%
2018	28 128	398	1,4	10 641	37,8	10 121	36	6 650	23,6
2019	28 415	410	1,4	9 987	35,1	7 632	26,9	6 735	23,7
2020	27 837	335	1,2	14 280	51,3	6 046	21,7	6 510	23,4
2021	27 663	414	1,5	14 953	54,1	6 469	23,3	5 866	21,2

Šaltinis: UAB „URATC“

Atskirta biologiškai skaidi frakcija toliau tvarkoma biologinio apdorojimo įrenginiuose, gaunant šilumos ir elektros energiją, kuri naudojama įmonės reikmėms.

8 lentelė. Biologiškai skaidžios frakcijos tvarkymas Utenos MBA

Metai	Apdorota biologiškai skaidi frakcija t/m	Stabilatas t/m	Dujos m ³	Elektros energija MW	Šilumos energija MWh
2018	10 641	5947,12	84 730	21,2	529,7
2019	9 987	6169,42	85 027	38,40	367,42
2020	14 280	5961,02	148 024	207,70	371,10
2021	14 953	6 951,140	205 686	246,500	406,500

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

Apibrendrinant, galima pasakyti, kad apie 1,5 proc. visų atliekų, patekusių į MBA įrenginius, buvo rūšiuojamos atskiriant toliau apdirbti ir naudoti tinkančias antrines žaliavas, biologiškai skaidžios atliekos sudarė apie 50 proc. nuo bendro šalinamo atliekų kiekio. Atskirta biologiškai skaidi frakcija toliau tvarkoma biologinio apdorojimo įrenginiuose, gaunant šilumos ir elektros energiją. Reikia pasakyti, kad Utenos MBA išrūšiavimo procentai panašūs kaip kituose MBA Lietuvos įrenginiuose, o degiųjų atliekų atskyrimas labiau priklauso nuo tokių atliekų poreikio, nei nuo technologinės linijos techninių parametų. Iš kitos pusės, degiųjų atliekų didinimas, nors ir mažina šalinamų į sąvartyną atliekų kiekius, tuo pačiu mažina ir perdirbamų ar kitaip panaudojamų atliekų kiekius.

3.8. Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne

Visos likusios po rūšiavimo komunalinės atliekos ir kitos atliekos, įskaitant ir juridinių asmenų gamybinės atliekas, kurių negalima perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinamos regioniniame sąvartyne. Utenos regioninis sąvartynas įrengtas 2008 m. Nuo 2013 m. sausio mėn. pradėta eksploatuoti II sąvartyno sekcija. Iš viso planuojama įrengti 3 sąvartyno sekcijas. Numatoma Utenos regioninio sąvartyno talpa – 1,045 mln. tonų atliekų. Utenos regioninį sąvartyną eksploatuoja UAB „URATC“.

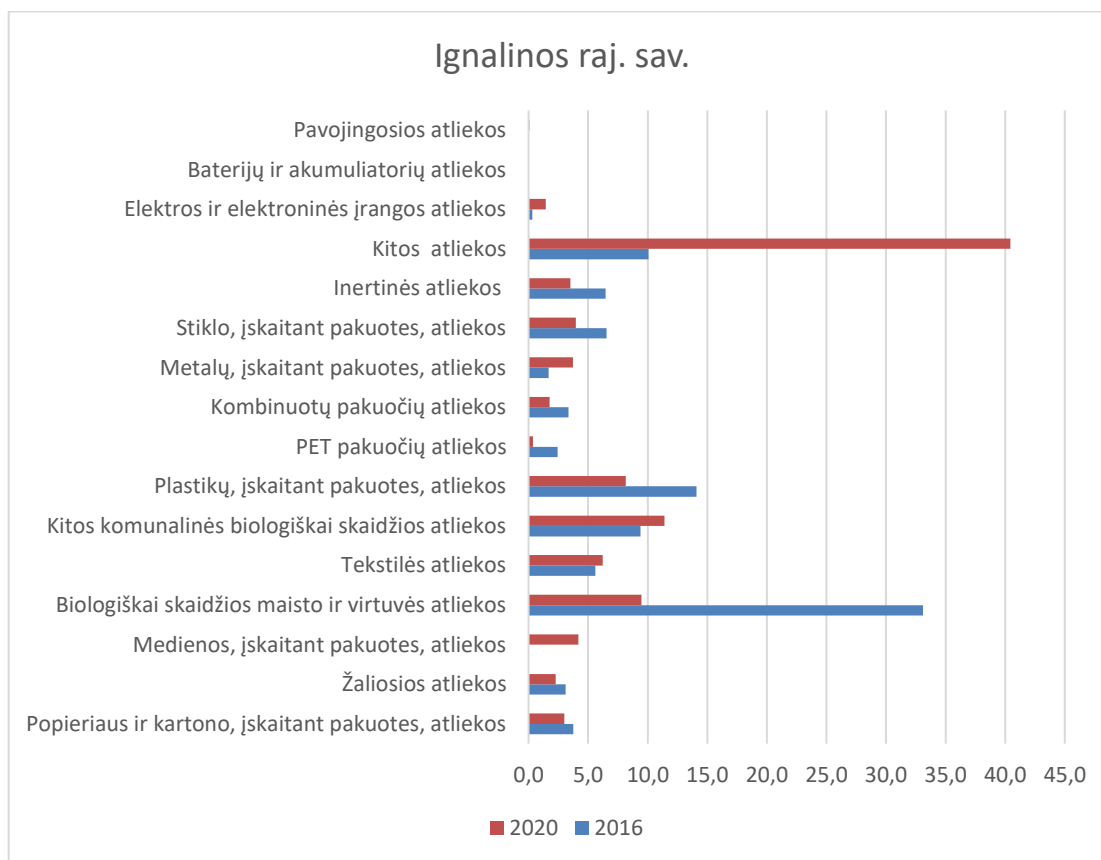
Didžiąją regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų atliekų dalį (apie 50 proc.) sudaro likusios po mechaninio apdorojimo atliekos, kitos KA netinkamos perdirbti sudaro apie 16 proc., gamybinės atliekos sudaro apie 36 proc., beveik pusė šalinamų atliekų naudojama sąvartyno perdengimams.

9 lentelė. Šalinamų į regioninį sąvartyną atliekų kiekis, tonos

Atliekų srautas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Šalinama į sąvartyną po MBA	6 650	6 735	6 510	5 866
Iš viso šalinama KA į sąvartyną (kartu su MBA atliekomis)	8 253	9 077	8 623	7 750
Šalinama gamybinių atliekų sąvartyne	3 534	3 993	3 595	4 290
Iš viso šalinama į sąvartyną:	11 787	13 070	12 218	12 040
iš jų panaudojama perdengimams	-	6 700	8 259	6 921

Šaltinis: UAB „URATC“

Vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1-661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ – sąvartyno operatorius arba atitinkamai MBA, MA įrenginio operatorius pildo regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartyne tvarkymui ir (arba) į MBA, MA įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ataskaitą. Į Utenos regioniniame sąvartyne šalinamų arba į MBA priimamų MKA sudėties nustatymo darbus (atliekų monitoringą) vykdo UAB „URATC“.

8 pav. Tvarkomų MBA Ignalinos rajono savivaldybės mišrių komunalinių atliekų sudėtis 2016- 2020 m.

Palyginti Ignalinos rajono savivaldybės 2016–2020 m. duomenis, pastebima, kad nepriklausomai nuo didėjančio gyventojų aprūpinimo rūšiuojamaisiais konteneriais, antrinių žaliavų, tokių kaip stiklas, plastikas, įskaitant pakuotes, tekstilės atliekų kiekis šalinamose MKA mažėja ne taip sparčiai. Tai leidžia daryti prielaidą, kad galėtų būti plečiamas atskiras antrinių žaliavų surinkimas.

10 lentelė. Šalinamų atliekų pagal frakcijas kiekiai Ignalinos rajono savivaldybės 1 gyventojui kg / metus, 2020 m.

Frakcija	kg / gyventojui
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	8,1
Žaliosios atliekos	6,1
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	11,3
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės ir kitos atliekos	25,5
Tekstilės atliekos	16,8
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	21,9
Kombinuotų pakuočių atliekos	0,9
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	4,7
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	10

Šaltinis: konsultanto skaičiavimai pagal AAA ir Statistikos departamento duomenis

Apibendrinant, 2020 m. Utenos regione sąvartyne buvo pašalinta daugiau nei 8,6 tūkst. tonų komunalinių atliekų (2021 m. šis kiekis sumažėjo iki 7,7 tūkst. tonų). Didžiąją regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų atliekų dalį (apie 50 proc.) sudaro likusios po mechaninio apdorojimo atliekos, kitos KA netinkamos perdirbti sudaro apie 16 proc., gamybinės atliekos sudaro apie 36 proc. Beveik pusė šalinamų atliekų naudojama sąvartyno perdengimams.

3.9. Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas

VATP numatyta, kad iki 2020 m. turėtų būti perdirbama ar kitaip panaudojama ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį) ir užtikrinama, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje antrines žaliavas, įskaitant pakuočių atliekas, surenka ir tvarko įstatymų nustatyta tvarka parinkti atliekų tvarkytojai, kurie teikia paslaugas pagal sutarčių sąlygas. Atliekų turėtojai turi rūšiuoti antrines žaliavas jų susidarymo vietose. Daugiabučių namų gyventojai išrūšiuotas antrines žaliavas turi išmesti į konteinerinėse aikštelėse pastatytus antrinių žaliavų surinkimo konteinerius su atitinkamais užrašais, o individualių namų gyventojai turi būti aprūpinti rūšiuojamaisiais konteineriais. Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos iš individualių namų gyventojų surenkamos pagal nustatyta grafiką.

Remiantis AAA duomenimis, Ignalinos rajono savivaldybėje, antrinių žaliavų ir pakuočių vidutiniškai surenkama apie 300 tonų per metus. Daugiausia antrinių žaliavų ir pakuočių surenkama rūšiuojamojo surinkimo (stiklo ir plastmasės) konteineriais, apvažiavimo būdu ir perduodamos jų perdirbėjams.

Atskirai surenkamose antrinėse žaliavose, didžiausią dalį sudaro stiklas ir stiklo pakuotės, plastikas ir plastikinės pakuotės. Mažesnę dalį sudaro popierius ir kartonas, popieriaus ir kartono pakuotės, PET, metalinės ir kombinuotos pakuotės.

Nuo 2019 m. savivaldybėse pradėtos diegti tekstilės atliekų surinkimo sistemos – gyventojams patogiose vietose statomi konteineriai šioms atliekoms surinkti. Iki šiol surenkami kiekiai nėra dideli - 2020 m. Ignalinos rajono savivaldybėje buvo surinkta 31 tona. Pastebima, kad plečiant tekstilės atliekų konteinerių tinklą, šie kiekiai turėtų didėti. Iš kitos pusės, tekstilės atliekų surinkimo plėtrą stabdo perdirbimo technologijų nebuvimas.

3.10. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

VATP numatyta, kad iki 2020 m. sąvartyne šalinamos biologiškai skaidžios atliekos turėtų sudaryti ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų. Vadovaujantis VATP reikalavimais, siekiant didinti perdirbamų atliekų kiekius ir mažinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimą į sąvartyną, savivaldybės privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamojo atliekų surinkimo užduotys.

Šiems uždaviniams įgyvendinti Ignalinos rajono savivaldybėje įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, prie kapinių įrengti specialūs konteineriai žaliosioms atliekoms surinkti. 2014–2020 m. Ignalinos rajono savivaldybėje buvo išdalyta apie 1240 vienetų kompostavimo dėžių. Kai kurių analizių² ir remiantis ekspertiniu vertinimu, daroma prielaida, kad naudojant namudinio kompostavimo dėžes, individualiame namų ūkyje galima sutvarkyti (sukompostuoti) apie 150 kg biologiškai skaidžių atliekų, įskaitant apie 30–40 kg virtuvės maisto atliekų. Tokiu būdu Utenos regione per metus sukompustuojama apie 1–1,5 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų.

11 lentelė. Kompostavimo dėžių skaičius ir prognozinis sukompustuojamų atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Išdalintas kompostavimo dėžių kiekis, 2020 m.	Prognozinis sukompustuojamų atliekų kiekis t / metus
Ignalinos r. sav.	1240	186,00

Šaltinis: Ignalinos rajono savivaldybės duomenys ir Konsultanto skaičiavimai

Ignalinos rajono savivaldybės gyventojai žaliąsias atliekas taip pat gali pristatyti į kompostavimo aikštelę. Žemiau esančioje lentelėje pateikiamos Ignalinos rajono savivaldybėje esančios žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių dupmenys:

12 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimas Ignalinos rajono savivaldybės kompostavimo aikštelėje, tonomis / metus

	2018	2019	2020	2021
Ignalinos r.: Agarinio g. 15	326	402	415	518

Šaltinis: UAB „URATC“

Kiekvienais metais Ignalinos rajono savivaldybėje kompostavimo aikštelėje surenkama apie 400 – 500 tonų žaliųjų atliekų. Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelėse gyventojai taip pat gali nusipirkti pagamintą dirvožemio gerinimo priemonę.

2019 m. Utenos regione pradėta kurti maisto ir virtuvės rūšiuojamojo surinkimo sistemą., tačiau Ignalinos rajono savivaldybė šių atliekų surinkimą planuoja nuo 2024 m. Iki 2024 m. taip pat turės būti sukurta maisto / virtuvės rūšiuojamojo surinkimo sistema (platesnė informacija aprašoma strategijos 6.2. skyriuje). Visiškai įdiegtas surinkimo ir apdorojimo sistema, rūšiuojamuoju būdu surenkamos maisto / virtuvės atliekos, pagal nustatytus reikalavimus, turės būti apdorojamos ir / ar kompostuojamos (tvarkomos) atskirai nuo mišrių komunalinių atliekų.

Vertinant surenkamų / kompostuojamų namų ūkiuose žaliųjų atliekų kiekius, pastebimas šių atliekų didėjimas. 2020 m. surenkamos / kompostuojamos namų ūkiuose žaliosios atliekos sudarė apie 6-7

² An Introduction to Waste Technologies Steve Last, Waste Technologies UK Associates 2006-2008

šimtus tonų, arba apie 48- 50 kg vienam gyventojui.

3.11. Kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymas

Šiuo metu Ignalinos rajono savivaldybės gyventojai didelio gabarito, pavojingas buities atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, liuminescencines lempas, buityje susidarančias statybines atliekas, naudotas padangas, akumuliatorius ir baterijas gali nemokamai pristatyti į Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikšteles (toliau – APLSA), kurias eksploatuoja UAB „URATC“. Tokios atliekos taip pat surenkamos apvažiavimo būdu, kuris organizuojamas ne rečiau kaip 2 kartus per metus.

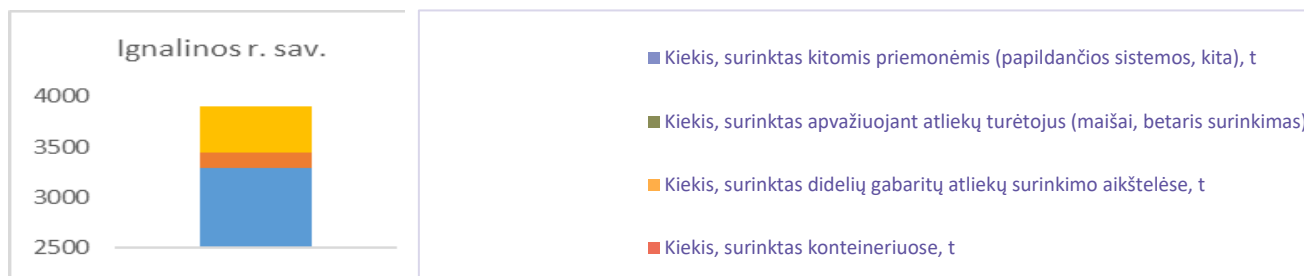
Surenkamų tokių atliekų kiekis kiekvienais metais didėja ir 2020 m. sudarė daugiau nei 900 tonų, arba apie 58 kg / gyv. Vidutiniškai Utenos regione surenkamų specifinių atliekų kiekis siekė apie 60 kg / gyv.

13 lentelė. Utenos APLSA surenkami atliekų kiekiai (t/metus)

Savivaldybė	2018	2019	2020	Kiekis vienam gyventojui kg / 2020 metais
Ignalina	656	818	913	58

Šaltinis: UAB „URATC“ ir UAB „Utenos komunalininkas“

Didžiąją dalį APLSA surenkamų atliekų sudaro statybos ir griovimo atliekos, didžiosios atliekos, padangos, pavojingos buities atliekos. Taip pat šios atliekos surenkamos papildančiomis sistemomis arba apvažiavimo būdu (surenkami atliekų kiekiai pagal atliekų kodus ir savivaldybes nurodyti 10 Priede).

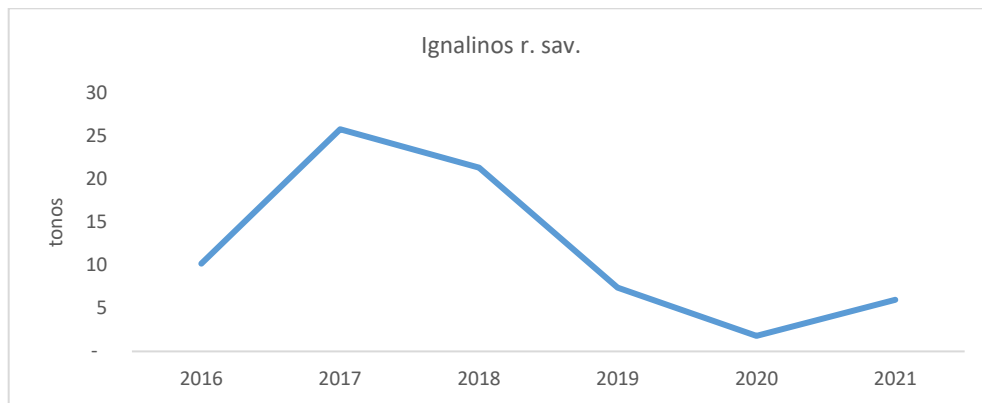
9 pav. Komunalinių atliekų surinkimas Ignalinos rajono savivaldybėje tonomis (pagal surinkimo būdą), 2020 m.

Utenos regione, panašiai kaip ir visoje Lietuvoje, atskiro antrinių žaliavų ir pakuočių surinkimo sistemoje vyrauja surinkimas atskirais konteineriais ir surinkimas apvažiavimo būdu, nors pastaraisiais metais pastebimas didėjantis atliekų surinkimas APLSA.

3.12. Bešeimininkų atliekų tvarkymas

2020 m. Ignalinos rajono savivaldybėje susidarė apie 2 tonų bešeimininkų atliekų, už kurių surinkimą ir tvarkymą atsakingos savivaldybė (2021 m. tokių atliekų buvo tik daugiau kaip 6 tonos). Šioms atliekoms sutvarkyti Ignalinos rajono savivaldybė per visą analizuojamą laikotarpį skyrė daugiau nei 10 tūkst. Eur.

Reikia atkreipti dėmesį, kad susidarančių tokių atliekų kiekiai neatspindi realios situacijos, o tik parodo, koks atliekų kiekis buvo sutvarkytas, atsižvelgiant į savivaldybės skiriamas lėšas.

10 pav. Bešeimininkų atliekų susidarymas Ignalinos rajono savivaldybėje, tonos

4. ANKSTESNIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMAS

AAA valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2020 m. Utenos regiono savivaldybėse susidarė daugiau kaip 41 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių Ignalinos rajono savivaldybėje susidarė virš 3,9 tūkst. tonų (apie 10 proc. visų susidarančių atliekų Utenos regione). Verta atkreipti dėmesį, kad į šį kiekį nėra įtrauktos namų ūkyje sutvarkomos atliekos (žaliųjų atliekų kompostavimas ir pan.), atskirai ne per savivaldybių sistemas surenkamos antrinės žaliavos ir pakuočių atliekos, elektros ir elektronikos, statybos ir griovimo atliekos, nuotekų dumblas iš vandens valymo įrenginių. Pastebima, kad susidarantys komunalinių atliekų kiekiai Ignalinos rajono savivaldybėje nors kito netolygiai, analizuojamu 2016–2020 m. laikotarpiu mažėjo. Ignalinos rajono savivaldybėje susidariusių atliekų kiekis 2016–2020 m. laikotarpiu sumažėjo 10 proc., atitinkamai nuo 4,3 tūkst. tonų iki 3,9 tūkst. tonų. Toks mažėjimas susijęs tiek su gyventojų skaičiaus mažėjimu, tiek su bendra atliekų prevencija, tai turėjo įtakos atliekų normos vienam gyventojui mažėjimas. Vidutiniškai vienam Ignalinos rajono savivaldybės gyventojui 2020 m. susidarė apie 270 kg komunalinių atliekų. Šis rodiklis yra mažesnis nei Lietuvos vidurkis (483 kg),

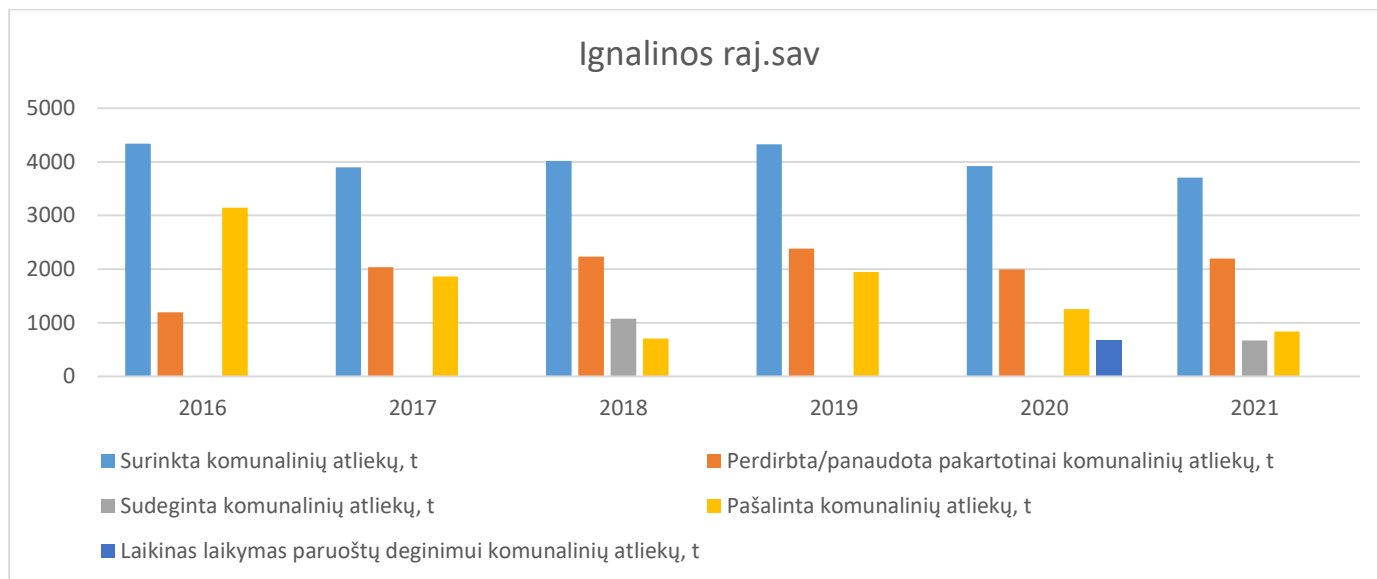
VATP reikalavimai dėl antrinių žaliavų konteinerių aikštelių, kada viena aikšte turėtų naudotis ne daugiau kaip 800 gyventojų – Ignalinos rajono savivaldybėje buvo įgyvendinti. Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktorės 2019 m. lapkričio 13 d įsakymu Nr. VT-529 buvo patvirtinta konteinerių išdėstymo schema. Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus (2017–2020 m.) pastatytų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų kiekis didėjo nuo 8 iki 94, 2020 m. 160 gyventojų teko viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė (2021 m. viena aikšte taip pat naudojosi 160 gyventojų). Vidutiniškai Ignalinos rajono savivaldybėje apie 93 proc. individualių namų aprūpinti individualiais rūšiavimo konteineriais, savivaldybės gyventojams sudarytos visos sąlygos pirminiam rūšiavimui.

Remiantis AAA duomenimis, Ignalinos rajono savivaldybėje, antrinių žaliavų ir pakuočių vidutiniškai surenkama apie 300 tonų per metus. Daugiausia antrinių žaliavų ir pakuočių surenkama rūšiuojamojo surinkimo (stiklo ir plastmasės) konteineriais, apvažiavimo būdu ir perduodamos jų perdirbėjams.

Utenos regione iš viso veikia 2 APLSA, tačiau esamas tinklas nebeatitinka naujojo VAPTP reikalavimų. 2020 m. APLSA surenkamų specifinių atliekų buvo daugiau nei 900 tonų, arba apie 58 kg.

Vertinant surenkamų / kompostuojamų namų ūkiuose žaliųjų atliekų kiekius, pastebimas šių atliekų didėjimas. 2020 m. surenkamos / kompostuojamos namų ūkiuose žaliosios atliekos sudarė apie 6-7 šimtus tonų, arba apie 48- 50 kg vienam gyventojui. Tačiau Ignalinos rajono savivaldybėje maisto ir virtuvės atliekų surinkimo sistema nėra įdiegta (planuojama nuo 2024 m.).

Ignalinos rajono savivaldybėje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja. 2016 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekis buvo 4337 tonos, o 2020 m. sumažėjo iki 3922 tonų (palyginti su 2016 m. – sumažėjo 9,6 proc.). Atitinkamai sumažėjo ir atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui – nuo 0,28 tonų iki 0,27 tonų per metus. 2020 m. buvo perdirbta / panaudota pakartotinai 51 proc. visų susidarančių atliekų, 32 proc. pašalinta, kitas kiekis saugomas deginti.

11 pav. Atliekų tvarkymas Ignalinos raj. sav., tonos

Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip įgyvendinamos VATP, bei Utenos regioniniame plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Verta pastebėti, kad visos minėtame atliekų tvarkymo plane numatytos užduotys regioniniu mastu yra įvykdytos, išskyrus reikalavimą dėl komunalinių atliekų perdirbimo ar kitokio panaudojimo.

Pastebima, kad nevertinant esamo rūšiuojamųjų konteinerių kiekio (tiek individualių rūšiavimo konteinerių, tiek konteinerinių aikštelių), surenkami antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuotės atliekų kiekiai

nėra dideli. Tvarkomų MBA atliekų morfologiniai tyrimai rodo, kad papildomai galėtų būti išrūšiuojama dar iki 50 kg antrinių žaliavų ar pakuotės atliekų vienam gyventojui (įskaitant ir virtuvės ir maisto atliekas).

Įvesta dvinarė rinkliava ar įmoka už komunalinių atliekų tvarkymą, kai gyventojai turi galimybę daugiau rūšiuodami mokėti mažiau, turėtų skatinti gyventojus labiau rūšiuoti. Tačiau vykdomi šalinamų atliekų morfologiniai tyrimai rodo informaciją apie liekančius didelius antrinių žaliavų kiekius. Galima teigti, kad tik finansinių priemonių, siekiant skatinti gyventojus rūšiuoti atliekas, nepakanka arba finansinės priemonės turėtų daryti dar didesnę įtaką gyventojų sumokamiems mokesčiams už komunalinių atliekų tvarkymą.

14 lentelė. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2014–2020 plane iškeltų užduočių įgyvendinimo Ignalinos rajono savivaldybėje vertinimas

Eil. Nr.	VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo uždutis	Įgyvendinimas
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo uždutys			
1.	230.1. 236. 237. 8 priedas	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos Utenos regiono komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 m. sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų. (vertinama regioniniu mastu)	Įgyvendinta Pradėjus eksploatuoti regioninius MBA įrenginius, 2020 m. šalinamos regioniniame sąvartyne biologiškai skaidžios atliekos sudarė 529 tonas arba 5 proc. 2000 m. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų. ³
2.	230.2. 242.	Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Neįgyvendinta Ignalinos rajono savivaldybėje 2020 m. bendrai perdirbta ar kitaip panaudota apie 51 proc. komunalinių atliekų (arba 1 995 tonų), įskaitant po rūšiavimo likusių biologiškai skaidžių atliekų kompostavimą.
3.	230.3. 242.	Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	
Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo uždutys			
5.	239.1.	Iki 2016 m. gyventojams ir kitiems asmenims (pvz. gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Įgyvendinta Ignalinos rajono savivaldybėje gyventojai turi galimybę kompostuoti šias atliekas jų susidarymo vietose (regiono gyventojams išdalinta daugiau kaip 1,2 tūkst. kompostavimo dėžių), veikia kompostavimo aikštelė. Tačiau virtuvės / maisto ir žaliųjų atliekų atskiras surinkimas neįpradėtas

³ Sąvartyne pašalintų arba į MBA, MA įrenginius priimtų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaita, 2 priedas, 2020 m, AAA, <https://atliekos.old.gamta.lt/cms/index?rubricId=dd43d07e-1697-428b-9b05-2c418e5047b6>

Eil. Nr.	VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas
6.	239.2.	Iki 2016 m. baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti. (vertinama regioniniu mastu)	Įgyvendinta MBA įrenginiai pradėti eksploatuoti nuo 2016 m.
7.	239.3.	Iki 2019 m. įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Neįgyvendinta Ignalinos rajono savivaldybėje maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą planuojama įdiegti nuo 2024 m.
8.	239.4.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Netaikoma Gyventojams ir įmonėms sudarytos sąlygos namudiniam kompostavimui ar šių atliekų išvežimui į kompostavimo aikšteles. Nuotekų dumblas tvarkomas atskirai.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros užduotys			
9.	246.1.	Iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Įgyvendinta Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktorės 2019 m. lapkričio 13 d įsakymu Nr. VT-529 buvo patvirtinta konteinerių išdėstymo schema.
10.	246.2. - 246.5.	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.	Įgyvendinta Vykdant ES investicinius projektus ir finansuojant savivaldybėms, AM, gamintojų ir importuotojų organizacijoms, Utenos regione ši užduotis įgyvendinta.
14.	246.6.	Atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.	Vykdoma Savivaldybių sutartyse su MKA surinkimo operatoriais yra numatyta ši prievolė. Informavimo veiklą vykdo tiek savivaldybės, tiek UAB „URATC“.

15 lentelė. Utenos regioninio atliekų tvarkymo 2014–2020 plane nustatytų užduočių kokybinis vertinimas

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Fizinis rodiklis		Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
			Nuo	Iki	
Atliekų prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas arba nežymus didėjimas	4 337	3 921	TAIP
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba nežymus didėjimas	270	270	TAIP
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba nežymus didėjimas	640	640	TAIP
Atliekų paruošimas pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	1 192	1 995	TAIP
	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	28 proc.	51 proc.	TAIP
	Iš gyventojų ir juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų AŽ kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas	200	343	TAIP
	AŽ kiekis, išrūšiuotas mechaninio apdorojimo įrenginyje ir / ar mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linijoje, tonomis per metus (vertinama regioniniu mastu)	Didėjimas, vėliau mažėjimas	398	414	TAIP
	Atskirai surinktų buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	30	41	TAIP
	Atskirai surinktų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	326	415	TAIP
	Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus, įskaitant ir biologinių	Didėjimas	23 202	25 252	TAIP

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Fizinis rodiklis		Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
			Nuo	Iki	
	atliekų, išrūšiuotų MBA kompostavimą (vertinama regioniniu mastu)				
	Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, įskaitant ir biologinių atliekų, išrūšiuotų MBA kompostavimą proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	28 proc.	51 proc.	TAIP
Atliekų šalinimas	Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio		72 %	32 %	TAIP
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio (vertinama regioniniu mastu)		1 %	9 %	TAIP

Įvertinus VATP nustatytų uždavinių įgyvendinimą regione, esamą sukurtą infrastruktūrą ir numatytas naujas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, žemiau pateikiama Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

16 lentelė. Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Stiprybės	Silpnybės
<ul style="list-style-type: none"> • Visos mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne; • Įdiegtas Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių, APLSA tinklas, įrengtos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės; • Gyventojams sudarytos sąlygos namudiniam kompostavimui, pakuočių, pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų rūšivimui; • Regione veikia MBA įrenginiai, kurie leidžia pasiekti biologiškai skaidžių atliekų šalinimo uždavinius, didina perdirbamų atliekų kiekius; 	<ul style="list-style-type: none"> • Esama apmokėjimo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka visiškai neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir rūšiuoti daugiau atliekų; • Sprendimas atliekas panaudoti deginimui leido įgyvendinti atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis, tačiau šis atliekų sutvarkymo būdas yra mažiau priimtinas už rūšivimą ir pakartotinį panaudojimą; • Nesukurta tinkama infrastruktūra antrinėms žaliavoms surinkti regiono savivaldybių sodų ir garažų bendrijose; • Atliekų apskaitos netikslumai savivaldybėse neleidžia objektyviai vertinti esamą atliekų tvarkymo situacija;

<ul style="list-style-type: none"> • Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos; • Regione įdiegtos papildančios sistemos; • Įvykdytas ir viršytas ankstesniu laikotarpiu numatytas atliekų šalinimo sąvartyne apimčių sumažinimo tikslas; • Pasirašytos (pasirašomos) sutartys su GIA; • Savivaldybių bendradarbiavimas leidžia optimaliau vykdyti atliekų tvarkymo užduotis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Regione nėra tinkamai išplėta tekstilės atliekų surinkimo sistema; • Sukurti MBA pajėgumai nėra pritaikyti tinkamam virtuvės / maisto atliekų tvarkymui; • Surenkamų antrinių žaliavų ir išrūšiuotų atliekų kokybė yra žema, todėl dažnai nėra tinkama perdirbimui ar pakartotiniam panaudojimui. • APLSA plėtrą savivaldybėse stabdo laisvos ir tinkamos APLSA statybai žemės trūkumas. • Nėra įdiegtas atskiras maisto atliekų surinkimas
<p>Galimybės</p>	<p>Grėsmės</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ES finansinės paramos 2021–2027 m. laikotarpis sudarys galimybes finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Utenos regione; • Galimybė įdiegti atskirą maisto atliekų atskiro perdirbimo sistemą, kuri yra aukštesnės hierarchijos už atliekų deginimą; • Galimybė aktyvinti ir plėsti atskiro rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas; • Galimybė plėtoti namudinio kompostavimo sistemą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Augant ekonomikai ir nesikeičiant vartojimo įpročiams, didės atliekų susidarymas; • Šalyje nėra sukurta tekstilės atliekų perdirbimo ar kitokio panaudojimo pajėgumų. Esant perdirbimo technologijų trūkumui, tekstilės atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros plėtra sunkiai įsivaizduojama; • Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, augs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo kaina ir reikės didinti įmokas už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą iš atliekų turėtojų; • Numatytos investicijos, skirtos naujojo plano įgyvendinimui, bus įgyvendintos ne pagal planą, neduos planuojamos naudos.

IGNALINOS RAJONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA

5. IGNALINOS RAJONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS

Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas – tai regioninio bendradarbiavimo, žaliojo kurso ir valstybinės strategijos įgyvendinimo pagrindas. Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija taip pat paremta darnaus vystymosi tikslais (angl. *sustainable development goals* (SDG)) (toliau – DVT), siekiant horizontalios ir sisteminės valstybės, ir Utenos regiono plėtos.

Ignalinos rajono savivaldybė, įgyvendindamas Utenos regiono atliekų ir tvarkymo 2021–2027 m. planą, prisidės prie 9 DVT įgyvendinimo. Priemonių plane prie kiekvieno tikslo nurodomi ir DTV, prie kurių įgyvendinimo prisideda to tikslo uždaviniai ir priemonės.

Darnaus vystymosi tikslas	Darnaus vystymosi tikslas ir jį pasiekti padedančios Ignalinos rajono atliekų ir tvarkymo 2021–2027 metų plano priemonės
	6 tikslas. Užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darnų valdymą ir sanitariją. Regionė ir Ignalinos rajono savivaldybėje siekiama pagerinti vandens kokybę mažinant taršą, kuri susijusi su sąvartyno veikla, taip pat siekiama didinti atliekų perdirbimą ir pakartotinį naudojimą.
	7 tikslas. Užtikrinti visiems galimybę naudotis prieinama, patikima, darnia ir modernia energija. Regionė siekiama naudoti vis daugiau tvarios energijos, vykdyti atsinaujinančią energiją gaminančių įrenginių plėtrą (plėtojama lokalių elektros ir dujų gamybos įrenginių infrastruktūra).
	9 tikslas. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią industrializaciją ir skatinti naujoves. Ignalinos rajono savivaldybėje siekiama modernizuoti atliekų surinkimo, tvarkymo, perdirbimo ir šalinimo infrastruktūrą, kuri atlieptų tvaraus vartojimo standartus.
	11 tikslas. Pasiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų įtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs. Regionė ir Ignalinos rajono savivaldybėje siekiama kurti darnią miestų aplinką atnaujinant atliekų surinkimo infrastruktūrą ir didinant sąmoningumą atliekų prevencijos klausimais.
	12 tikslas. Užtikrinti darnius vartojimo ir gamybos modelius. Regionė ir Ignalinos rajono savivaldybėje skatinama prioretizuoti daugkartinių gaminių vartojimą ir gamybą, taip pat daiktų pakartotinį naudojimą ir perdirbimą.
	13 tikslas. Imtis skubių kovos su klimato kaita ir jos poveikiu veiksmų. Regionė ir Ignalinos rajono savivaldybėje siekiama didinti aplinkosauginį sąmoningumą, vykdyti gyventojų švietimą klimato kaitos klausimais, informuojant apie jų veiksmų įtaką klimato kaitai.
	14 tikslas. Išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius darniam vystymuisi. Utenos regionė ir Ignalinos rajono savivaldybėje esančių vandens telkinių taršos prevencija ir atliekų perdirbimas ar šalinimas nekeliant pavojaus aplinkai.
	15 tikslas. Saugoti, atkurti ir skatinti darnų sausumos ekosistemų naudojimą, darniai valdyti miškus, kovoti su dykumėjimu, sustabdyti žemės būklės blogėjimą ir pakeisti šį procesą priešinga kryptimi, sustabdyti biologinės įvairovės praradimą. Vandens ir sausumos ekosistemų išsaugojimas, skatinant tvarų vartojimą.

17 tikslas. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę.

Planas rengiamas ir įgyvendinamas bendradarbiaujant Ignalinos rajono savivaldybei, regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir kitiems sistemos dalyviams, taip užtikrinant darnų tikslų pasiekimą, gerinant atliekų tvarkymą ir prevenciją bendruomenėse.

5.1. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atliepia šiuos Nacionaliniame pažangos plane ir kituose valstybinės reikšmės dokumentuose nurodytus strateginius tikslus ir uždavinius, susijusius su atliekų prevencija ir tvarkymu (pagrindinės nuostatų raktinės frazės paryškintos juodai):

17 lentelė. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Dokumentas	Dokumento punktas	Citata
2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas	Uždavinys 1.4	Perorientuoti pramonę link klimatui neutralios ekonomikos.
	Uždavinys 6.8	Mažinti susidarančių atliekų kiekį ir efektyviai jas tvarkyti.
Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“	6.9.2	Diegti pažangias, išteklius tausojančias ir aplinkos taršą bei klimato kaitą mažinančias technologijas ir gaminius pramonės, energetikos ir transporto sektoriuose.
Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija	Tikslas 2	Mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip sumažinant gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose.
	3 aplinkos apsaugos politikos principas	Atsakomybės („teršėjas moka“). Bus siekiama, kad išlaidos ir atsakomybė dėl skurdinamos ir teršiamos aplinkos atkūrimo tektų ne visiems šalies piliečiams, o tiems, kurie gauna iš to naudos arba yra gamtos išteklių vartotojai, tai yra taršos šalinimo priemonių išlaidas turėtų padengti atitinkamas teršėjas, išskyrus atvejus, kai teršėjo neįmanoma nustatyti arba kai, remiantis ES ar nacionalinės teisės aktais, jis negali būti laikomas atsakingu už taršą arba jo negalima priversti padengti atkūrimo išlaidų.
	6 aplinkos apsaugos politikos principas	Geriausios praktiškai įgyvendinamos technologijos naudojimo. Visur, kur tik įmanoma, net ir tada, kai nustatyti limitai ar normos neviršijami, turi būti siekiama naudoti aplinkosaugos atžvilgiu pažangiausių, efektyviausių ir kartu praktiškai įgyvendinamą technologiją . <...> ypač gamtos išteklių naudojimo, atliekų tvarkymo, perdirbimo ir kitokio naudojimo srityse <...>.

Dokumentas	Dokumento punktas	Citata
	8 aplinkos apsaugos politikos principas	Bus siekiama, kad <...> susidariusios atliekos grąžinamos pakartotiniam naudojimui , perdirbimui ar kitokiam naudojimui (pavyzdžiui, energijos gamybai).
<i>Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniai iki 2030</i>	30	Siekiant įgyvendinti strateginį atliekų tvarkymo tikslą – mažinti susidarančių atliekų kiekį ir užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą, skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos modelio .
<i>Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.</i>	Uždavinys 6.3.	Iki 2030 metų pagerinti vandens kokybę, mažinant taršą, naikinant sąvartynus ir kuo labiau sumažinant pavojingų chemikalų ir medžiagų išskyrimą, per pusę sumažinant nevalytų nuotekų kiekį ir labai padidinant atliekų perdirbimą ir saugų pakartotinį naudojimą pasauliniu mastu.
	Uždavinys 11.6.	Iki 2030 metų sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei bei komunalinių ir kitų atliekų tvarkymui
	Uždavinys 12.3	Iki 2030 metų per pusę sumažinti vienam gyventojui tenkanti pasaulinį maisto švaistymą mažmeniniu ir vartotojų lygiu, taip pat sumažinti maisto nuostolius gamybos ir tiekimo grandinėse, įskaitant nuostolius po derliaus nuėmimo

VAPTP numatyti atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, aktualūs planuojant Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo priemones:

18 lentelė. VAPTP uždaviniai

	Tikslai	Uždaviniai
	Atliekų prevencija	<p>253.1.1.1. skatinti vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, produktus pakartotinai naudoti, remonto ir (ar) taisymo paslaugas;</p> <p>253.1.1.2. užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles;</p> <p>253.1.1.3. užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją;</p>

	Tikslai	Uždaviniai
	Paruošimas naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai	<p>253.2.1. atskirti susidarymo šaltinyje atliekas, kurias būtų galima paruošti naudoti pakartotinai arba perdirbti:</p> <p>253.2.1.1. didinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir atsakomybę rūšiuojant atliekas;</p> <p>253.2.1.2. gerinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą.</p>
	Atskirtų pakartotinai naudoti daiktų atnaujinimas, remontas, pakartotinis daiktų naudojimas	<p>253.3.1. skatinti paruošti atliekas naudoti pakartotinai:</p> <p>253.3.1.1. tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie vėl būtų tinkami naudoti be pradinio apdirbimo.</p>
	Atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, perdirbti, panaudojant jas kaip žaliavas	<p>253.4.1. naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti:</p> <p>253.4.1.1. skatinti paruošti atliekas perdirbti ir jas perdirbti;</p> <p>253.4.1.2. skatinti naudoti antrines žaliavas.</p>
	Kitoks atliekų naudojimas	<p>253.5.1. skatinti perdirbti atliekas ir taip mažinti atliekų poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, sąvartynuose šalinamų atliekų kieki:</p> <p>253.5.1.1. užtikrinti, kad energijai gauti būtų naudojamos nebetinkamos perdirbti ar pakartotinai naudoti energinę vertę turinčios atliekos.</p>
	Atliekų šalinimas	<p>253.6.1. atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai:</p> <p>253.6.1.1. užtikrinti, kad saugiai būtų šalinamos asbesto atliekos.</p>

Pagrindinės VAPTP nustatytos užduotys, susijusios su atliekų tvarkymu, šalinimu ir perdirbimu, lydimos konkrečių įgyvendinimo terminų ir kiekybiškai išreikštų siektinų reikšmių⁴:

⁴ Užduotims keliamas įgyvendinimo terminas ir/ar kiekybiškai išreikštas rezultato rodiklis.

19 lentelė. VAPTP uždutys ir siekiai

Uždutis	Atitiktis VAPTP	Įgyvendinimo terminas	Siekis
Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį	260.1.-260.2.	Iki 2025 m.	Ne mažiau 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
		Iki 2027 m.	Ne mažiau kaip 57 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
		Iki 2030 m.	Ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį	260.3.	iki 2027 m.	Ne daugiau kaip 8 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.
		Iki 2030 m.	Ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.
Padidinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekį	261.1.	2025 m.	70 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų.
		2027 m.	80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.
Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose	261.2.	Iki 2024 m.	Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose,

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Įgyvendinimo terminas	Siekis
			taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.
Aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis	261.5.	iki 2025 m.	
Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas butyje susidarančias pavojingąsias atliekas	261.6.	iki 2025 m.	
Išplėsti DGASA tinklą	261.7.5.	iki 2027 m.	Kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Kitos užduotys, keliamos VAPTP⁵:

⁵ Užduotims nėra keliami įgyvendinimo termino ir/ar kiekybiškai išreikštų rezultato rodiklių.

20 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP

Užduotis	Atitiktis VAPTP
Sudaryti galimybę butyje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti	261.3.
Atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis	261.4.
Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka	261.7.1.
Kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku	261.7.2.
Individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku	261.7.3.
Pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus butyje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės)	261.7.4.
Teikti gyventojams aplinkos ministro nustatyta tvarka patvirtintą išsamią informaciją apie visų atliekų srautų atskiro surinkimo galimybes.	261.7.6.
Peržiūrėti ir pakoreguoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą	261.7.7.

Užduotis	Atitiktis VAPTP
dydžio nustatymo taisyklių nuostatas, ir nustatyti mokesčių už komunalines paslaugas komercinėms patalpoms apskaičiavimą ne pagal patalpų plotą.	

5.2. Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės

VALSTYBINIS ILGALAIKIS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO TIKSLAS

Mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą, racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, siekti mažiau naudoti gamtos, kitus išteklius, mažiau atliekų šalinti sąvartynuose, mažinti aplinkos taršą, aprūpinti pramonę vietinėmis žaliavomis.

REGIONINIS ILGALAIKIS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO TIKSLAS

Užtikrinti pažangą ir inovatyvumu grįstas patikimas ir kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas garantuojant skaidrumą ir darant minimalų poveikį aplinkai.⁶

IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO 2019–2025 METŲ PLĖTROS PLANO TIKSLAS

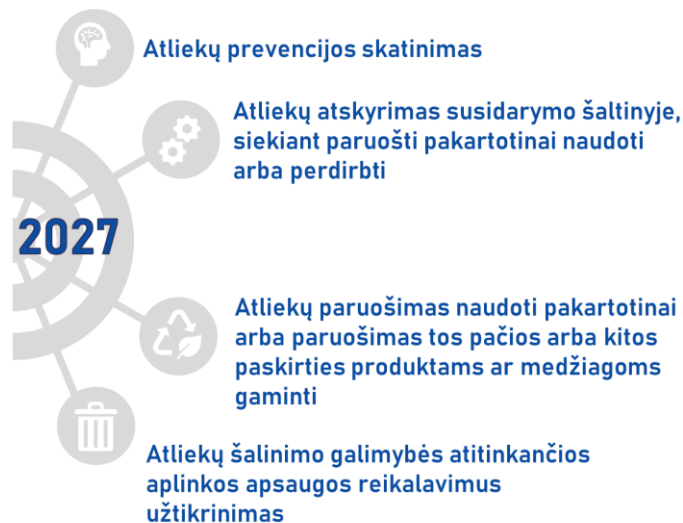
Tikslas. Darnios ir patrauklios aplinkos užtikrinimas

Uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos sistemą, užtikrinti jos veikimą

Siekiant ilgalaikio tikslo įgyvendinimo, vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie viso regiono vystymosi siekj užtikrinantys tikslai:

⁶ Remiantis UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ strateginiame veiklos plane 2022-2026 metams pateikiama įmonės misija bei vertybėmis.

IGNALINOS RAJONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO TIKSLAI

12 pav. Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai

Pirmuoju tikslu siekiama skatinti atliekų prevenciją, jis realizuojamas trimis kryptimis per tai atspindinčius uždavinius:

- **siekiant pakeisti gyventojų vartojimo įpročius.** Gyventojai ugdomi skatinant juos rinktis daugkartinius gaminius, remontuoti ar taisyti gaminius ir vartoti juos pakartotinai;
- **vykdant šiukšlinimo prevenciją ir tvarkant atsiradusias šiukšles.** Bendradarbiaujant su NVO ir gyventojais, siekiama palaikyti bendrąją tvarką – siekiama vykdyti šiukšlinimo prevenciją, o atsiradusias šiukšles surinkti ir sutvarkyti;
- **didinant maisto švaistymo prevenciją.** Savivaldybė pagal savo kompetenciją sieks taikyti ir (ar) palaikyti gerąsias iniciatyvas, kurios prisideda prie maisto atliekų mažinimo ir maisto švaistymo mažinimo.

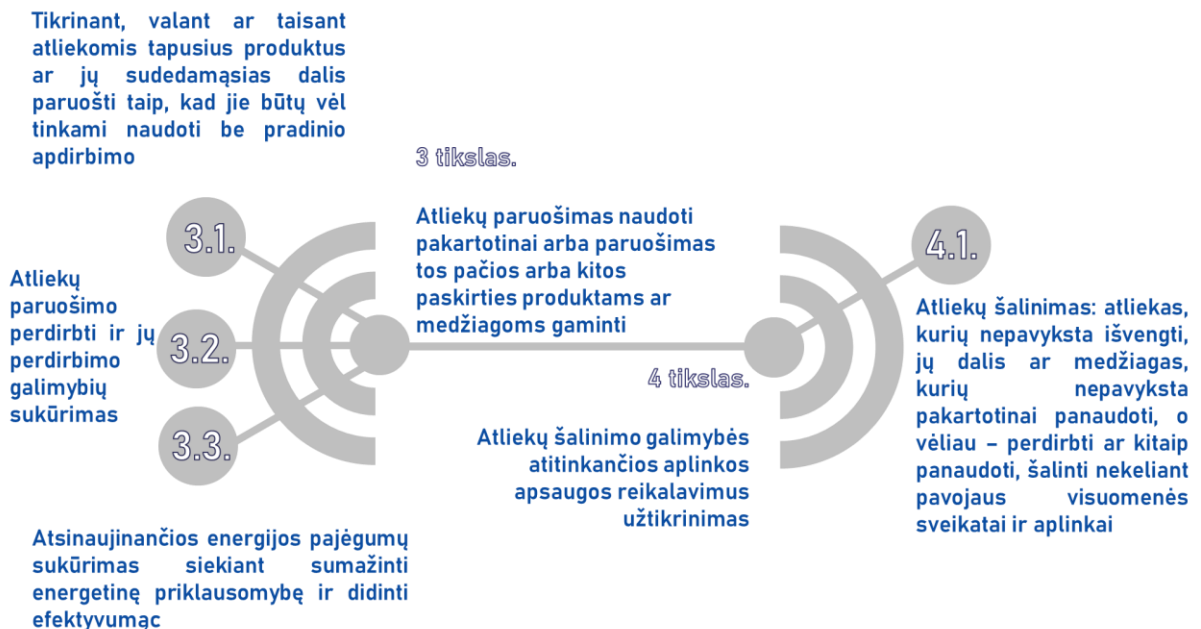
Antrasis tikslas ir jo uždavinys orientuotas į infrastruktūros tobulinimą ir jos prieinamumo didinimą.

Siekti mažinti atliekų susidarymą skatinant vartotojus rinktis daugiartinis gaminius, naudoti produktus pakartotinai, o susidarius atliekoms tinkamai jas rūšiuoti

13 pav. 1 ir 2 tikslai ir jų uždaviniai

Trečiuoju tikslu ir jo uždaviniais siekiama, kad atliekos būtų paruošiamos naudoti pakartotinai, tos pačios ar kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti. Taip pat siekiama sukurti atliekų perdirbimo galimybes, prisidedant prie energetinės nepriklausomybės, diegiant atsinaujinančios energijos pajėgumus.

14 pav. 3 ir 4 tikslai ir jų uždaviniai

Ketvirtuoju tikslu ir jo uždaviniu siekiama užtikrinti atliekų šalinimo galimybę tais atvejais, kai atliekas netikslinga perdirbti ar panaudoti pakartotinai.

Prielaidos, kuriomis remiantis planuojamos priemonės tikslams ir uždaviniams pasiekti:

- VAPTP užduotys bus vykdomos per Savivaldybės organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ar savivaldybėms bendradarbiaujant per sukurtas regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas;

Toliau lentelėje pateikiamos kiekvienam iškeltam tikslui ir uždaviniui pasiekti padėsiančios priemonės, pateikiamas pagrindimas ir trumpas jų aprašymas. Taip pat nurodomas priemonės lygmens tipas:

- + Regioninė priemonė – priemonė, už kurios įgyvendinimą atsakingas UAB URAATC, tačiau šios priemonės įgyvendinimas tiesiogiai prisideda prie savivaldybės atliekų tvarkymo infrastruktūros ir valstybės iškeltų rodiklių pasiekimo;
- + Savivaldybės priemonė – priemonė, už kurios įgyvendinimą atsakinga savivaldybė (plane pažymėta šviesiai mėlyna spalva)

I. ATLIEKŲ PREVENCIJOS SKATINIMAS

Komunalinių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, kiekis (kg / m.), palyginti su ES vidurkiu

2020 M.	2027 M.
<100 %	<100 %

1.1. Siekti mažinti atliekų susidarymą skatinant vartotojus rinktis daugiartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, o susidarius atliekoms tinkamai jas rūšiuoti

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ⁷	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.1.1	Viešinio kampanijų vykdymas, atliekų prevencijos klausimais ir skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą	2024–2027	URATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė	>100 ⁸	URATC, Savivaldybių biudžetų (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	
1.1.1.1.	Viešinio kampanijų vykdymas, atliekų prevencijos klausimais ir skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą Ignalinos rajono savivaldybėje	2024–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	8	Savivaldybių biudžetų (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant mažinti komunalinių atliekų susidarymą, taip pat tinkamai rūšiuoti ir priduoti naudojantis savivaldybėse ir regione sukurta atliekų tvarkymo sistema, turi keistis žmonių įpročiai. Norint, kad pokyčiai vyktų nuosekliai, viešinimas ir informacijos sklaida turi vykti nuolat, koordinuotai, vadovaujantis geriausia praktika, siekiant kuo didesnio gyventojų įsitraukimo.

Utenos regione planuojama viešinio ir informavimo veikla:

1. Utenos regionas dalyvauja vykdant tarpregioninį projektą „Atliekų kultūra“, kurio pagrindinis tikslas – edukuoti ir informuoti gyventojus apie atliekų tvarkymo kultūrą, skatinti rūšiuoti ir tinkamai elgtis su atliekomis. Gyventojų informavimas vykdomas pasitelkiant televiziją, radiją, spaudą, internetą,

⁷ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

⁸ Finansinė projekcija apima URATC ir Savivaldybių skiriamas lėšas. Savivaldybės ar jų sistemų administratoriai suderintoms viešinio veikloms skiria ne mažiau kaip 1 tūkst. Eur / m. URATC skiria ne mažiau kaip 19 tūkst. Eur / m.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ⁷	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>išnaudojant visuomeninio transporto galimybes ir šiai informavimo kampanijai skirtų renginių metu. Projekto metu vykdomas Atliekų kultūros egzaminas, Atliekų kultūros apdovanojimai.</p> <p>2. UAB „URATC“ vykdomas ir koordinuojamas Utenos regiono gyventojų švietimas organizuojant edukacines ekskursijas, kurių metu supažindinami moksleiviai, studentai ir kiti suinteresuoti asmenys su Utenos regione sukurta atliekų tvarkymo sistema. Taip pat bendradarbiaujama su švietimo įstaigomis, dalyvaujama savivaldybių mugėse ir / ar šventėse.</p> <p>3. UAB „URATC“ kiekvienų metų pradžioje organizuos apvalaus stalo diskusiją – strateginę sesiją, kurios metu bendradarbiavimo pagrindu kartu su Utenos regiono savivaldybių atstovais ir savivaldybių surinkimo / administravimo sistemos dalyviais bus parengtas ateinančių metų viešinimo planas, kuris tais metais turėtų būti įgyvendintas. Einamųjų metų antroje pusėje būtų organizuojama pakartotinė diskusija aptarti viešinimo plano įgyvendinimą, pasidalyti gerąja ir blogąja praktika, esant poreikiui pakoreguoti viešinimo planą.</p> <p>Pagal parengtą viešinimo planą, bendradarbiaudama su UAB „URATC“, Ignalinos rajono savivaldybė įgyvendins viešinimo kampanijas atliekų prevencijos ir tvarkymo temomis.</p>							
1.1.2	Viešinimo kampanijos pradedant ir vykdant biologiškai skaidžių atliekų (tarp jų maisto (virtuvės) atliekų surinkimą) organizavimas	2022–2023	URATC	Regioninė	64	Europos Sąjungos parama, URATC lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
<p>Pradėjus įgyvendinti maisto (virtuvės) atliekų surinkimą, bus vykdomos viešinimo priemonės, siekiant kuo didesnio maisto (virtuvės) atliekų atskyrimo iš bendro mišraus komunalinių atliekų srauto, bus vykdomos šios gyventojų informavimo priemonės:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mokomųjų filmukų sukūrimas (2 serijos) – informacinis / mokomasis animuotas filmukas apie maisto / virtuvės atliekų surinkimą, tvarkymą, apie teikiamą naudą atskirai rūšiuojant maisto / virtuvės atliekas; 							

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ⁷	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	<p>2. Informaciniai lankstinukai ir plakatai viešojo transporto stotelėse, skirti informuoti visuomenę apie maisto / virtuvės atliekų surinkimą ir tvarkymą, apie teikiamą naudą atskirai rūšiuojant maisto / virtuvės atliekas;</p> <p>3. Straipsniai, skirti informuoti visuomenę apie įgyvendintą projektą ir sukurtą projekto rezultatą. Skirti informuoti visuomenę apie maisto / virtuvės atliekų surinkimą ir tvarkymą, apie teikiamą naudą atskirai rūšiuojant maisto / virtuvės atliekas.</p> <p>4. Žaidimų ir konkursų organizavimas. Numatomi į tris tikslines gyventojų grupės orientuoti žaidimai konkursai: pradinukai, 5–12 klasių mokiniai, suaugusieji;</p> <p>5. 3 informaciniai renginiai. Informacinių renginių tikslas – formuoti sąmoningą nuomonę apie maisto / virtuvės atliekų rūšiavimą, jo naudą visuomenei, gamtai.</p>						
1.1.3	Utenos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau – DGASA) aikštelės pritaikymas atliekų prevencijos veikloms įrengiant edukacijos centrą	2023–2027	URATC	Regioninė	440	Europos Sąjungos parama, URATC, Savivaldybių biudžetų (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
<p>Edukacinis centras bus įrengtas Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Šiame centre didžiausias dėmesys bus skiriamas supažindinti su Regiono atliekų tvarkymo sistema. Edukaciniame centre bus organizuojamos dirbtuvės, kurių metu mokoma taisyti, remontuoti, atnaujinti daiktus ir skatinti juos naudoti pakartotinai. Šiame edukaciniame centre taip pat bus įrengta daiktų dalijimosi stotelės „Dalinkimės“.</p> <p>Šalia planuojamo pastatyti edukacijos centro, numatyta pastatyti ir įrengti patalpas tekstilės atliekų paruošimui panaudoti ir / ar perdirbti. Tekstilės atliekos iš Utenos regiono savivaldybių antžeminių konteinerių bus atvežamos ir išrūšiuojamos šiose patalpose. Darbuotojai pristatytą tekstilę vizualiai identifikuos ir atskirs tinkamą pakartotinai naudoti. Taip išrūšiuota tekstilė bus apskaitoma, siekiant nustatyti, kokia ir kiek tekstilės yra surenkama. Šie duomenys bus reikalingi siekiant įvertinti tolesnio tekstilės panaudojimo galimybes, galimą tekstilės tvarkymo ir panaudojimo pajėgumų plėtrą.</p>							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analinė priemonė

Reguliacinė priemonė

1.2. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.2.1	Šiukšlių rinkimo akcijų organizavimas	2022–2027	Savivaldybės (atsakingas vykdytojas), URATC	Regioninė	10	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	
1.2.1.1.	Šiukšlių rinkimo akcijų Ignalinos rajono savivaldybėje organizavimas	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	11	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	
1.2.1.2.	Šiukšlių rinkimo miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse įtraukimas į viešųjų darbų programas Ignalinos rajono savivaldybėje	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės		Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	

⁹ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Organizacinė priemonė

Kommunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

¹⁰ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliktų prevencijos ir tvarkymo plane.

¹¹ Finansavimą numatoma skirti, atsižvelgiant į atsiradusį poreikį organizuoti šiukšlių rinkimo akcijas savivaldybėje.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
-----	----------	-------------------	------------	------------------	--	----------------------	-----------------

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Ignalinos rajono savivaldybėje kasmet vykdomos šiukšlių rinkimo akcijos. Pagrindinė akcijų idėja, kad žmonės prisidėtų prie aplinkos, kurioje gyvena, tvarkymo. Akcijų metu tvarkomos viešosios erdvės: miškai, parkai, pažintiniai takai ir pan. Savivaldybėje taip pat planuoja į viešųjų darbų programas įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius ir pelkes.

1.2.2	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose įrengimas	2022–2027	Savivaldybės (atsakingas vykdytojas), GIO	Regioninė	12	GIO lėšos, Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€
1.2.2.1	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose įrengimas Ignalinos rajono savivaldybėje	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės		GIO lėšos, Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant sistemingo atliekų turėtojų – gyventojų – sąmoningumo, atliekų rūšiavimas turi tapti kasdiene veikla ne tik namuose, bet ir viešosiose erdvėse. Viena opiausių problemų, su kuria susiduriama – per mažas išrūšiuotų atliekų kiekis. Dėl šios priežasties rūšiuojamojo surinkimo šiukšliadėžių diegimas viešosiose erdvėse paskatintų gyventojus sistemingai prisidėti prie VAPTP tikslų ir uždavinių įgyvendinimo.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

¹² Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Ignalinos rajono savivaldybė savo tvarkose nusimato, kad atnaujinant, rekonstruojant, plėtojant viešąsias erdves, turi būti įrengtos antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonės – šiukšliadėžės.							
1.2.3	Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose	2023–2027	Savivaldybės	Regioninė	13	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€
1.2.3.1	Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės		Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose prisideda prie atliekų prevencijos uždavinių įgyvendinimo, siekiant mažinti vienkartinį plastikinių pakuočių vartojimą. Šių geriamojo vandens stotelių plėtra prisideda prie gyventojų auklėjimo ir įgūdžių stiprinimo, gerosios patirties dalijimosi.							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

¹³ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Ignalinos rajono savivaldybė savo tvarkose nusimato, kad atnaujinant, rekonstruojant, plėtojant viešąsias erdves, turi būti įrengtos viešosios geriamojo vandens stotelės.							
1.2.4.	Padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymas Ignalinos rajono savivaldybėje	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	14	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant vykdyti šiukšlių tvarkymą, užtikrinamas susidariusių padangų atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma ar kuris neegzistuoja, sutvarkymas. Ignalinos rajono savivaldybė užtikrins šių padangų atliekų sutvarkymą atsižvelgiant į susidariusį poreikį.							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analinė priemonė

Reguliacinė priemonė

¹⁴ Finansavimą numatoma skirti, atsiradus poreikiui surinkti ir sutvarkyti padangų atliekas, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba jie neegzistuoja.

1.3 Užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.3.1	Taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas Savivaldybių mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant švediško stalo principu grįstą maitinimą	2022–2027	Savivaldybės	Regioninė	16	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	
1.3.1.1.	Taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas Ignalinos rajono savivaldybės mokyklų, darželių, darboviečių	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės		Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

¹⁵ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

¹⁶ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės, numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą						
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant prisidėti prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi 12.3 tikslo, kuriuo siekiama iki 2030 m. 50 proc. sumažinti maisto atliekas vienam gyventojui mažmeninės prekybos ir vartotojų lygiu, mažinti maisto nuostolius visoje maisto gamybos ir tiekimo grandinėje, taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas Ignalinos rajono savivaldybės mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant švediško stalo principu grįstą maitinimą tiesiogiai daro įtaką šiems išsikeltiems tikslams pasiekti. Plano įgyvendinimo laikotarpiu, savivaldybė įvertins visų rajono mokyklų galimybes ir poreikį įsidiesti pilno arba dalinio švediško stalo maitinimo principus.							
1.3.2	Viešinio priemonių įgyvendinimas maisto švaistymo mažinimo ir maisto atliekų prevencijos, gyventojų maisto vartojimo įgūdžių ugdymo temomis	2022–2027	Savivaldybės	Regioninė	17	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€
1.3.2.1.	Viešinio priemonių įgyvendinimas maisto švaistymo mažinimo ir	2022–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	18	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€

¹⁷ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės, numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

¹⁸ Finansavimą numatoma skirti, atsižvelgiant į atsiradusį poreikį.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	maisto atliekų prevencijos, gyventojų maisto vartojimo įgūdžių ugdymo temomis Ignalinos rajono savivaldybėje						
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant prisidėti prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi 12.3 tikslo, Ignalinos rajono savivaldybė prisideda įgyvendindamos priemones, susijusias su maisto švaistymo mažinimu ir maisto atliekų prevencija.							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

II. ATLIEKŲ ATSKYRIMAS SUSIDARYMO ŠALTINYJE, SIEKIANT PARUOŠTI PAKARTOTINAI NAUDOTI ARBA PERDIRBTI

Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis

2021 M. 2027 M.

33% 80 %

2.1. Atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumo didinimas

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.1	Antrinių žaliavų (pakuočių) rūšiuojamojo surinkimo priemonių (konteinerių)	2022–2027	Savivaldybės	Regioninė	722	GIO lėšos ir kitos lėšos	€

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

¹⁹ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	prieinamumo) plėtra ir tinklo palaikymas						
2.1.1.1.	Antrinių žaliavų surinkimo priemonių palaikymas ir plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	243	GIO lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
<p>Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija, prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau atliekų, išplečiant ir palaikant antrinių žaliavų (pakuočių) pirminį rūšiavimą. Tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbti, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Ignalinos rajono savivaldybėje planuojama įsigyti 8 tūkst. vnt. konteinerių (4500 vnt. stiklo ir 3500 vnt. pakuočių), skirtų individualioms valdoms.</p>							
2.1.2	Mišrių komunalinių atliekų priemonių (konteinerių) plėtra ir tinklo palaikymas	2022–2027	Savivaldybės	Regioninė	634	Savivaldybių biudžetų lėšos (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą)	
2.1.2.1.	Mišrių komunalinių atliekų surinkimo priemonių pasiekiamumo užtikrinimas Ignalinos rajono savivaldybėje	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	315	Savivaldybių biudžetų lėšos (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą)	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>Norint palaikyti jau sukurtą ir siekiant didinti gyventojų skaičių, kuriems teikiama komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, įgyvendinama mišrių komunalinių atliekų priemonių (konteinerių) plėtra, taip pat vykdomas šio tinklo palaikymas. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Ignalinos rajono savivaldybėje planuojama įsigyti 1 tūkst. vnt. konteinerių, skirtų individualioms valdoms, ir 300 vnt. kolektyvinio naudojimo konteinerių.</p>							
2.1.3	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių eksploatacijos užtikrinimas	2022–2027	URATC	Regioninė	1 380	URATC lėšos	
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p> <p>Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių tinklo palaikymas svarbus, siekiant užtikrinti VAPTP užduočių vykdymą, taip pat palaikyti bendrą regioninę atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemą, jos veiklos tęstinumą.</p>							
2.1.4	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių tinklo plėtra regiono savivaldybėse	2022–2027	URATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė	4 750	Europos Sąjungos parama, Savivaldybių biudžetų (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
2.1.4.1	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės įrengimas Ignalinos rajono savivaldybėje	2023-2027	Ignalinos rajono savivaldybė (užsakovo	Savivaldybės	800	Europos Sąjungos parama, Savivaldybių biudžetų (vietinė	€

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	(užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Ignalinos rajono savivaldybė) ²⁰		funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Ignalinos rajono savivaldybė) ²¹			rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant užtikrinti VAPTP esančių užduočių, susijusių su atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) tinklo plėtra, įvykdymą, planuojama plėsti atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikšteles. Šių aikštelių plėtra vykdoma suskirstant bendrą aikštelių tinklo plėtros poreikį į du prioritetus. I prioriteto atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtrai taikomas stebėsenos rodiklis (taip pat pateikiamos finansinės projekcijos), II prioriteto atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtrai stebėsenos rodiklis netaikomas. Savivaldybės atsakingos už reikalingų sklypų DGASA įrengimui parinkimą ir perdavimą Užsakovo funkcijas atliekančiam URATC.

I prioriteto DGASA tinklo plėtra vykdoma atsižvelgiant į VAPTP DGASA tinklo plėtros užduotis, t. y. planuojama aikštelių plėtra tose savivaldybių teritorijose, kuriose neužtikrinamas DGASA tinklo reikalavimas²² ir savivaldybių specifiką, susijusią su gyventojų skaičiaus kaitos tendencijomis. I prioriteto DAGSA plėtros metu planuojama įrengti 1 DGASA aikštelę Ignalinos rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Ignalinos rajono savivaldybė)²³;

²⁰ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

²¹ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

²² VAPTP reikalavimas: 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

²³ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
-----	----------	-------------------	------------	------------------	---	----------------------	-----------------

II prioriteto DGASA tinklo plėtra vykdoma savivaldybių teritorijose, kuriose įrengus I prioriteto DGASA aikšteles, bus įgyvendinamas VAPT numatytas DGASA tinklo reikalavimas. II prioriteto metu DGASA aikštelių plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje nenumatyta.

2.1.5	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių surinkimo priemonių (konteinerių) atnaujinimas	2023–2027	URATC	Regioninė	84	URATC lėšos	€
-------	---	-----------	-------	-----------	----	-------------	---

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Norint užtikrinti atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių veiklą, siekiant veiklos efektyvumo ir optimalaus įrangos panaudojimo, bus atnaujinti šiose aikštelėse pastatyti konteineriai. Šia priemone siekiama kuo geriau atskirti atliekas, tinkamas perdirbti ar kitaip panaudoti.

2.1.6	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių kontrolės priemonių diegimas	2022–2027	URATC	Regioninė	93,2	URATC lėšos	€
-------	---	-----------	-------	-----------	------	-------------	---

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant didesnės kontrolės ir saugumo atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelėse, diegiamos šios priemonės:

1. svarstyklės;
2. kamerų sistemos įrengimas / remontas;
3. kelio užtvagai.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.7	Individualaus kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, butyje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti	2023–2027	Savivaldybės	Regioninė	1310	Europos Sąjungos parama, Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
2.1.7.1	Individualių kompostavimo priemonių (dėžių) plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje	2023-2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	250	Europos Sąjungos parama, Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant įgyvendinti bioskaidžių atliekų užduotis, numatytas VAPTP, planuojama plėtoti kompostavimo šių atliekų susidarymo vietose priemonę, Regioniniu principu perkant ir aprūpinant gyventojus (ypač urbanizuotose vietovėse) kompostavimo dėžėmis. Šios dėžės turėtų būti lengvai surenkamos ir patvarios, jose užtikrinamas oro judėjimas, svarbus optimaliam biologiniam atliekų skaidymuisi. Kompostavimo dėžės namų ūkiams – papildoma priemonė, kuria siekiama maksimaliai sumažinti į buitinių atliekų konteinerius, MBA ir sąvartyną iškeliaujančių atliekų kiekius. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Ignalinos rajono savivaldybėje planuojama įsigyti 2,5 tūkst. vnt. kompostavimo dėžių individualioms valdoms aprūpinti.

2.1.8	Maisto (virtuvės) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra, aprūpinant gyventojus atskirais rūšiavimo konteineriais	2022–2027	Savivaldybės	Regioninė	1 323	Europos Sąjungos parama, Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
-------	--	-----------	--------------	-----------	-------	---	---

Organizacinė priemonė

Kommunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.8.1.	Maisto (virtuvės) atliekų surinkimo priemonių plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje	2023-2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	635	Europos Sąjungos parama, Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant vykdyti atskirą maisto (virtuvės) atliekų iš Ignalinos rajono savivaldybės urbanizuotų teritorijų, kuriose gyventojų daugiau nei 2000, surinkimą, numatoma atliekas rinkti konteineriais kartu su žaliosiomis atliekomis. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Ignalinos rajono savivaldybėje planuojama įsigyti 2 tūkst. vnt. konteinerių, skirtų individualioms valdoms ir 30 vnt. kolektyvinio naudojimo konteinerių.							
2.1.9	Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių eksploatacijos užtikrinimas	2022–2027	URATC	Regioninė	640	URATC lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Pagrindinis ŽAKA aikštelėje vykdomas veiklos procesas – žaliųjų atliekų kompostavimas. Šiose aikštelėse vykdomas kompostavimo ir brandinimo kaupuose su natūralia aeracija ir periodiniu kaupų perkrovimu procesas. Pagamintas kompostas realizuojamas. Šios veiklos palaikymas jau esamose aikštelėse prisideda prie bioskaidžių atliekų mažinimo mišriame komunalinių atliekų sraute ir padeda siekti VAPTP nustatytų užduočių, susijusių su atskiru surinkimu ir atliekų perdirbimu.							
2.1.10	Buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra	2021–2025	Savivaldybės	Regioninė	196	Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.10.1.	Tekstilės atliekų surinkimo priemonių (konteinerių) plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje	2023-2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	40	Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant įgyvendinti atliekų rūšiuojamojo surinkimo užduotis, numatytas VAPTP, t. y. iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis, Ignalinos rajono savivaldybė numato tekstilės atliekų konteinerių plėtrą. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Ignalinos rajono savivaldybėje planuojama įsigyti 30 vnt. tekstilės atliekų surinkimo konteinerius.							
2.1.11	Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsizvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus	2023–2027	Savivaldybės	Regioninė	-	-	
2.1.11.1.	Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsizvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus Ignalinos rajono savivaldybėje	2023-2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	-	-	

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Atsižvelgiant į AM planuojamas teisės aktų pataisas dėl Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kokybės reikalavimų ir kitų teisės aktų reikalavimų keitimo.							
2.1.12	Savivaldybių dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus	2023–2027	Savivaldybės	Regioninė	-	-	
2.1.12.1.	Savivaldybių dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus Ignalinos rajono savivaldybėje	2023–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	-	-	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>Atsižvelgiant į AM planuojamas teisės aktų pataisas, numatančias, kad gyventojams, kompostuojantiems namų ūkiuose susidaranti biologines atliekas, būtų skaičiuojamas mažesnis mokestis už atliekų tvarkymą, savivaldybėje bus įvertinama galimybė taikyti šią lengvatą ir, esant poreikiui, atnaujintos savivaldybės tvarkos.</p>							
2.1.13.	<p>Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, bei sutarčių sudarymas su drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo Ignalinos rajono savivaldybėje</p>	2024–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	-	-	

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
<p>Savivaldybė, kiekvienais kalendoriniais metais iki vasario 1 dienos turės sudaryti sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, vykdomo savivaldybės ar jos vardu, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo. Įgyvendinant šią priemonę bus siekiama mažinti gaminių ir pakuočių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, gamintojo atsakomybės principas nuo 2023 m. bus taikomas tabako gaminių plastikiniams filtrams, nuo 2024 m. – vienkartinėms plastikinėms drėgnosioms servetėlėms, oro balionėliams.</p>							
2.1.14.	<p>Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, vežimo ir apdorojimo</p>	2024–2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	-	-	

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	finansavimo Ignalinos rajono savivaldybėje						
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
<p>Nuo 2024 m. papildomai nustatyta pareiga gamintojams ir importuotojams, jų įsteigtomis organizacijomis padengti išlaidas, susijusias su tabako gaminių su filtrais, vienkartinių plastikinių drėgnų servetėlių ir oro balionėlių gaminių šiukšlių, randamų aplinkoje, ir atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, sutvarkymu. Savivaldybė, kiekvienais kalendoriniais metais iki vasario 1 dienos turės sudaryti sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, vykdomo savivaldybės ar jos vardu, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo.</p>							
2.1.15.	Užtikrinti saugų asbesto atliekų surinkimo ir sutvarkymo organizavimą Ignalinos rajono savivaldybėje	2023-2027	Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	24	Savivaldybės biudžeto ir APVA lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
<p>Ignalinos rajono savivaldybė siekia padėti gyventojams, kurie, ardant asbestinius stogus, pastatų konstrukcijas ir kitus gaminius, kurių sudėtyje yra asbesto, susiduria su šių atliekų sutvarkymo iššūkiais, todėl, atsiradus poreikiui, suorganizuos nemokamą asbesto turinčių atliekų surinkimą gyventojams patogiose vietose.</p>							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

²⁴ Finansavimą numatoma skirti, atsiradus poreikiui surinkti ir sutvarkyti asbesto atliekas .

III. ATLIEKŲ PARUOŠIMAS NAUDOTI PAKARTOTINAI AR PARUOŠIMAS NAUDOTI TOS PAČIOS ARBA KITOS PASKIRTIES PRODUKTAMS AR MEDŽIAGOMS GAMINTI

3.1. Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.1.1	Uždaro tipo dalijimosi daiktais stotelių tinklo plėtra ir jų eksploatacija	2023–2027	URATC, Savivaldybės	Regioninė	260	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
3.1.1.1.	Uždaro tipo dalijimosi daiktais stotelės įrengimas Ignalinos rajono savivaldybės DGASA	2023-2027	URATC, Ignalinos rajono savivaldybė	Savivaldybės	65	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštėse iš gyventojų priimamos ne tik stambios atliekos (baldai, tekstilės gaminiai, buitinė technika, lengvųjų automobilių padangos), jose taip pat organizuojama daiktų dalijimosi veikla, vykdoma daiktų dalijimosi stotelėse „Dalinkimės“ . Siekiant, kad šios stotelės veiktų efektyviau ir jose būtų galima dalytis elektronikos ir tekstilės daiktais, savivaldybėje įrengiama po vieną uždaro konteinerinio tipo dalijimosi stotelę. Išplėtus ir pagerinus dalijimosi daiktais infrastruktūrą – stoteles, ir toliau, tikėtina, populiarės pakartotinio atliekų panaudojimo tendencija, keisis gyventojų vartojimo įpročiai ir kultūra. Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama įrengti 1 uždaro tipo dalijimosi daiktais stotelę Ignalinos rajono savivaldybės DGASA.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

3.2. Atliekų paruošimo perdirbti ir jų perdirbimo galimybių sukūrimas

²⁵ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.2.1	MBA įrenginių pritaikymas maisto (virtuvės) atliekų paruošimui perdirbti	2021–2023	URATC	Regioninė	2 258	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant pagerinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Utenos regione, taip pat įgyvendinti VAPTVP užduotis, esama komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra bus pritaikyta apdoroti maisto / virtuvės atliekas (detalesnė informacija pateikiama 2.2. skyriuje).							
3.2.2	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo įrangos atnaujinimas	2024–2025	URATC	Regioninė	1 164	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant įgyvendinti VATPT užduotis, taip pat didėjantiems pristatomų žaliųjų atliekų srautams ŽAKA aikštelėse reikalingi pajėgumai norint efektyviau vykdyti šių atliekų kompostavimą, kontroliuoti ir pagreitinti kompostavimo procesus. Numatomas biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo įrangos atnaujinimas / įsigijimas, t. y. numatoma įsigyti smulkintuvą, sijotuvą, traktorius, vartytuvą ir frontalinį krautuvą.							
3.2.3	Mechaninio – biologinio apdoravimo įrenginių įrangos atnaujinimas	2024–2025	URATC	Regioninė	225	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€

²⁶ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Nuolat ir intensyviai eksploatuojant MBA įrenginius, reikalingas jų atnaujinimas, tunelių vėdinimo sistemos ir perkolato sistemos rekonstrukcija, kad pristatomos savivaldybių komunalinės atliekos būtų tinkamai tvarkomos, užtikrinamas įrenginių veiklos nepertraukiamumas ir nebūtų sutrikdyta regioninė atliekų tvarkymo sistemos veikla.							
3.2.4	Didelių gabaritų, medienos ir kitų atliekų smulkintuvo ir krovos įrenginių plėtra	2023–2025	URATC	Regioninė	700	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekius, didelių gabaritų aikštelėse surinktų atskirų atliekų srautų paruošimui panaudoti, planuojama įsigyti didelių gabaritų, medienos ir kitų atliekų smulkintuvą ir krovos įrenginį. Planuojama smulkinti didelių gabaritų medienos atliekas, minkštuosius baldus, plastikinius baldus ir kitus buityje naudojamus buitinius reikmenis, medžių, krūmų kelmus ir kt.							
3.2.5	MBA veiklos užtikrinimas ir eksploatacija	2022-2027	URATC	Regioninė	3 222	URATC ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant palaikyti jau sukurtą Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemą, turi būti užtikrinamas MBA veiklos nepertraukiamumas.							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

3.3. Atsinaujinančios energijos pajėgumų sukūrimas siekiant sumažinti energetinę priklausomybę ir didinti veiklos efektyvumą

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁷	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.3.1	Biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginių plėtra eksploatuojamame nepavojingų atliekų sąvartyne	2022–2023	URATC	Regioninė	130	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
<p>Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne UAB „URATC“ įrengtuose biologinio apdorojimo įrenginiuose iš išrūšiuotų biologiškai skaidžių atliekų išgaunamos biodujos. Šios pagamintos biodujos naudojamos šilumos ir elektros energijos gamybai. Siekiant nepertraukiamo, efektyvaus šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginių darbo, suprojektuojama ir įrengiama dujų surinkimo ir prijungimo prie biologinio apdorojimo įrenginių sistema iš eksploatuojamo nepavojingų atliekų sąvartyno.</p>							
3.3.2	Biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginių plėtra uždarytame sąvartyne	2023–2024	URATC	Regioninė	91	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							

²⁷ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁷	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
-----	----------	-------------------	------------	------------------	---	----------------------	-----------------

Utenos regiono nepavojingų atliekų uždarytame sąvartyne sukuriama biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginiai, taip siekiant kuo daugiau ir efektyviau panaudoti esamus energetinius resursus. Suprojektuojama dujų surinkimo ir prijungimo prie biologinio apdorojimo įrenginių sistema iš uždaryto sąvartyno.

3.3.3	Atsinaujinančios energijos pajėgumų didinimo įvertinimas įdiegus maisto (virtuvės) atliekų paruošimo perdirbti įrenginius	2025–2027	URATC	Regioninė	-	URATC ir kitos lėšos	
-------	---	-----------	-------	-----------	---	----------------------	---

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Įdiegus maisto (virtuvės) atliekų paruošimo perdirbimo įrenginius, įvertinamas atsinaujinančių energetinių resursų (pvz., saulės elektrinės) įrengimo galimybės ant pastatų ir jų galimas efektyvumas, siekiant padidinti atsinaujinančių išteklių naudojimą ir veiklos sąnaudų mažinimą.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

IV. ATLIEKŲ ŠALINIMO GALIMYBĖS UŽTIKRINIMAS

Sąvartynuose šalinamų
komunalinių atliekų dalis, proc.

2021 M.

22,61 %

2027 M.

8 %

4.1. Atliekų šalinimas: atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁸	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
4.1.1	Sąvartyno įrengimas 3 sekcijos	2024–2027	URATC	Regioninė	6 000	URATC ir kitos lėšos	€

²⁸ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁸	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
-----	----------	-------------------	------------	------------------	---	----------------------	-----------------

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant užtikrinti planingą sąvartyno plėtrą, planuojama įrengti naują regioninio sąvartyno sekciją, kad net sumažėjus atliekų kiekiui, patenkančiam į sąvartyną, būtų užtikrintas saugus šių atliekų šalinimas. Taip pat, siekiant sudaryti gyventojams galimybes tinkamai tvarkyti asbesto turinčias atliekas, susidarancias keičiant stogus ar atliekant remonto darbus, naujai įrengiama asbesto turinčių atliekų šalinimo subsekcija.

4.1.2	Utenos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno nuotekų taršos prioritetinėmis medžiagomis mažinimo priemonių diegimas	2023–2027	URATC	Regioninė	2 906	URATC ir kitos lėšos	€
-------	--	-----------	-------	-----------	-------	----------------------	---

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Sąvartyno filtrato taršos prioritetinėmis medžiagomis mažinimo priemonių diegimas.

Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne pagrindinis prioritetinių medžiagų šaltinis yra sąvartyno filtratas. Siekiant mažinti filtrato sukuriama taršą, diegiamos šios priemonės:

1. Šalinamų nekomunalinių atliekų inventorizacijos atlikimas;
2. Rūšiuojamojo maisto atliekų surinkimo ir tvarkymo vykdymas;
3. Efektyvinti atskiro buityje susidarantių pavojingųjų atliekų surinkimą, šviesti ir informuoti visuomenę, informuoti dėl buities pavojingųjų atliekų rūšiavimo;
4. Tekstilės atliekų šalinimo nutraukimas;
5. Kitos priemonės, būtinos siekiant mažinti sąvartyno filtrato taršą prioritetinėmis medžiagomis.

Sąvartyno filtrato kiekio prioritetinėmis medžiagomis mažinimo priemonių diegimas.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁸	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>Siekiant mažinti sąvartyno filtrato kiekį, bus uždengtos ir užpildytos 1 ir 2 sąvartyno sekcijos, įrengus ir pradėjus eksploatuoti trečiąją sąvartyno sekciją.</p> <p>Paviršinių nuotekų taršos prioritetinėmis medžiagomis mažinimo priemonių diegimas.</p> <p>Siekiant paviršinių nuotekų taršos prioritetinėmis medžiagomis mažinimo, bus diegiamos šios priemonės:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Automobilių ratų apiplovimo zonos sąvartyno kaupo zonoje įrengimas; <p>Gatvių šlavimo technikos įsigijimas ir nuolatinės biologinio apdorojimo įrenginių ir sąvartyno kelių švaros palaikymas;</p> <p>Sąvartyno filtrato kiekio ir taršos monitoringas.</p> <p>Siekiant sąvartyno filtrato kiekio ir taršos monitoringo, bus atnaujinama sąvartyno aplinkos monitoringo programa, įtraukiant sąvartyno nuotekų taršos prioritetinėmis medžiagomis stebėseną, ir pagal ją vykdant sąvartyno filtrato užterštumo tyrimus.</p>							
4.1.3	Sąvartyno eksploatacijos užtikrinimas	2022–2027	URATC	Regioninė	10 997	URATC ir kitos lėšos	
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p> <p>Mažėjantis mišrių komunalinių atliekų kiekis ir atliekų panaudojimo energijai gauti infrastruktūra lemia, kad vis mažiau komunalinių atliekų šalinama sąvartynuose, tačiau sąvartynų eksploatacija turi užtikrinti, kad atliekos būtų saugiai ir tinkamai pašalintos.</p>							
4.1.4	Uždarytų atliekų šalinimo vietų priežiūra	2022-2027	URATC	Regioninė	72	URATC ir kitos lėšos	
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p> <p>Priežiūros vykdymas, siekiant užtikrinti uždarymo metu įdiegtų priemonių tęstinumą, mažinantį galimą neigiamą aplinkosauginį poveikį.</p>							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo plano priemonės, kuriomis siekiama VAPTP nustatytų komunalinių atliekų tvarkymo užduočių, kurioms keliami įgyvendinimo termino ir / ar kiekybiškai išreikštų rezultato rodiklių, įgyvendinimo²⁹:

21 lentelė. VAPTP uždutys ir siekiai

Uždutis	Atitiktis VAPTP	Įgyvendinimo terminas	Siekis	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Uždutys
Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį	260.1. - 260.2.	Iki 2025 m.	Ne mažiau 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.	1.1.1; 1.1.2; 1.1.3; 2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.7; 2.1.8; 2.1.9; 2.1.10; 3.1.1; 3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.2.5;
		Iki 2027 m.	Ne mažiau kaip 57 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.	
		Iki 2030 m.	Ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.	

²⁹ Uždutims keliami įgyvendinimo termino ir/ar kiekybiškai išreikštų rezultato rodiklių.

Užduotis	Atitiktis VAPT	Įgyvendinimo terminas	Siekis	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį.	260.3.	iki 2027 m.	Ne daugiau kaip 8 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.	1.1.1; 1.1.2; 1.1.3; 1.2.1; 1.2.2; 1.2.3; 1.3.1; 1.3.2; 2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.7; 2.1.8; 2.1.9; 2.1.10; 3.1.1; 3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.2.5;
		Iki 2030 m.	Ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.	
Padidinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekį.	261.1.	2025 m.	70 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų.	2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.5; 2.2.6; 2.1.7; 2.1.8; 2.1.9; 2.1.10; 2.1.11; 2.1.12; 3.1.1;
		2027 m.	80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	
Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose.	261.2.	Iki 2024 m.	Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti	2.1.7; 2.1.8;

Užduotis	Atitiktis VAPT	Įgyvendinimo terminas	Siekis	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
			kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.	
Aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis.	261.5.	iki 2025 m.		2.1.4; 2.1.10;
Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas.	261.6.	iki 2025 m.		2.1.4;
Išplėsti DGASA tinklą.	261.7.5.	iki 2027 m.	Kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.	2.1.4;

Kitos užduotys, keliamos VAPTP³⁰:

22 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP

Užduotis	Atitikties VAPTP	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
Sudaryti galimybę butyje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti.	261.3.	2.1.4;
Atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis.	261.4	2.1.4;
Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka.	261.7.1.	2.1.1;
Kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku.	261.7.2.	2.1.1;
Individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias	261.7.3.	2.1.1;

³⁰ Užduotims nėra keliami įgyvendinimo termino ir/ar kiekybiškai išreikštų rezultato rodiklių.

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
antrinių žaliavų surinkimo priemonės, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku.		
Pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus butyje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės).	261.7.4.	2.1.4; 2.1.10;
Teikti gyventojams aplinkos ministro nustatyta tvarka patvirtintą išsamią informaciją apie visų atliekų srautų atskiro surinkimo galimybes.	261.7.6.	1.1.1; 1.1.2; 1.1.3;
Peržiūrėti ir pakoreguoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių nuostatas, ir nustatyti mokesčių už komunalines paslaugas komercinėms patalpoms apskaičiavimą ne pagal patalpų plotą.	261.7.7.	2.1.12;

6. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR INFRASTRUKTŪROS POREIKIS

6.1. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė

Komunalinių ir kitų atliekų susidarymo kiekio, plano įgyvendinimo laikotarpiu vertinimas atliekamas remiantis AAA pateikiamais 2015–2021 m. Utenos regiono ir Lietuvos duomenimis. Remiantis jais, atliekamas prognozinis komunalinių ir kitų atliekų susidarymo iki 2027 metų vertinimas.

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje iki 2027 m., tikėtina, daugiausia priklausys nuo:

- gyventojų skaičiaus pokyčių;
- ekonomikos augimo tendencijų;
- vartojimo įpročių pokyčių.

Prognozuojant Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekio susidarymą iki 2027 m., vadovaujamosi ir VAPTP numatytomis komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis. Jose numatyta, kad komunalinių atliekų kiekis, 2020 m. siekęs 1,35 mln. tonų, turėtų mažėti ir 2027 m. būti apie 1,2 mln. tonų. Taip pat numatoma, kad 2022 m. pabaigoje ir 2023 m., išaugus energetinių resursų ir žaliavų kainoms, tikėtinas gyventojų vartojimo mažėjimas.

Atliekų kiekių susidarymo prognozės pagrįstos:

- Gyventojų skaičiaus Utenos apskrityje prognozėmis („Eurostat“³¹);
- Gyventojų skaičiaus pokyčiu Ignalinos rajono savivaldybėje;
- Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumu regione;
- AAA pateikiama informacija apie 2020–2021 m. atskirų komunalinių atliekų srautų surinkimo kiekius savivaldybėse;
- VAPTP pateikiamomis komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis iki 2027 m.

Komunalinių atliekų susidarymo prognozėje taip pat įvertinamas namudinis kompostavimas, atsižvelgiant į Utenos regione išdalytų individualaus kompostavimo priemonių galimą panaudojimo efektyvumą ir planuojamas savivaldybių papildomai iki 2027 m. įsigyti ir išdalyti gyventojams kompostavimo dėžių skaičių. Komunalinių atliekų susidarymo prognozėje vertinamas per vienkartinės pakuotės užstato sistemą surenkamų atliekų kiekis ir jų surinkimo tendencija

³¹ EUROSTAT duomenys: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/proj_19rp3/default/table?lang=en

2019–2021 m. Ignalinos rajono savivaldybėje.

23 lentelė. Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas Ignalinos rajono savivaldybėje, %.

Atliekų rūšis	Surinkta 2021 m., t	Kiekis, kurį papildomai galima surinkti ³²	Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas regione
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	35	119	23 %
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	103	249	29 %
PET pakuočių atliekos	4	5	43 %
Kombinuotų pakuočių atliekos	6	46	11 %
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	9	35	20 %
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	8	136	5 %

Prognozuojant Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekio susidarymą, daroma prielaida, kad antrinių žaliavų, įskaitant pakuotes, surinkimas savivaldybėje kiekvienais metais ne mažiau kaip 10 % bus efektyvesnis, palyginti su 2021 m. buvusiu.

24 lentelė. Ignalinos rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė 2021–2027 m.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozė ³³	14203	13935	13650	13349	13068	12800
Susidaręs KA kiekis tonomis (nevertinant atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir užstato sistemoje surenkamo atliekų kiekių)	3805	3733	3657	3630	3554	3429
Susidaręs KA kiekis tonomis įvertinus atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekį ir užstato sistemoje surenkamą atliekų kiekį	5814	5969	6156	6435	6717	7580

Detali komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė pagal atskiras atliekų rūšis pateikia 13 priede.

³² Atsižvelgiant į 2021 metų Utenos regiono savivaldybių mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus.

³³ EUROSTAT duomenys: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/proj_19rp3/default/table?lang=en

6.2. Infrastruktūros plėtra

Siekiant įgyvendinti Plane numatytus tikslus ir uždavinius, planuojama sukurti ir vystyti šiuos atliekų tvarkymo infrastruktūros objektus:

- **Maisto (virtuvės) atliekų tvarkymo (toliau – MVA)³⁴ infrastruktūros sukūrimas, vystymas**

MVA iš Ignalinos rajono savivaldybės urbanizuotų teritorijų, kuriose gyventojų daugiau nei 2000, būtų renkamos konteineriais. Taip pat ir toliau Regione siekiant vystyti atliekų kompostavimą, planuojama padėti gyventojams užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, t. y. dalijant kompostavimo dėžes ir vykdant švietėjišką veiklą – mokinant gyventojus, kaip patiems pasigaminti kompostavimo dėžes ir tinkamai kompostuoti vietoje.

Įvertinus iki 2023 m. sukurtą atskiro MVA srauto surinkimo infrastruktūrą, lentelėje pateikiamas papildomas infrastruktūros poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje iki 2027 m.:

25 lentelė. Maisto (virtuvės) atliekų infrastruktūros plėtros poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	MVA surinkimas	Infrastruktūros poreikis 2023 - 2027 m.
Ignalinos rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	30 vnt. kolektyvinio naudojimo konteinerių.
		2 000 vnt. individualių konteinerių.

Namų ūkiai, patenkantys tarp gyvenviečių, kuriose iš gyventojų nebūtų vykdomas rūšiuojamasis surinkimas, galėtų savo MVA kompostuoti namuose arba kartu su žaliosiomis atliekomis pristatyti į biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikšteles savivaldybėse. Ignalinos rajono savivaldybė, siekdama padėti gyventojams vykdyti kompostavimą namuose, papildomai numato įsigyti ir gyventojams išdalyti 25 lentelėje nurodytą maisto (virtuvės) atliekų infrastruktūros kiekį.

Rūšiuojamuoju būdu surinktos MVA bus vežamos į Utenos MBA įrenginius, kuriuos, siekiant tinkamo šių atliekų tvarkymo, numatoma modernizuoti. Atvežtos atliekos pirmiausia bus kaupiamos ir sandėliuojamos, kadangi fermentavimo tuneliai, kuriuose jos bus biologiškai apdorojamos, turi būti visiškai užkrauti. Atliekoms sandėliuoti bus naudojama įrengta uždara stoginė su nuotekų surinkimo sistema. Sukaupus reikiamą kiekį MVA (apie 250 tonų), pradedamas atliekų paruošimo biologiniam apdorojimui procesas.

Pirminis surinktų MVA rūšiavimas pradedamas šias atliekas pakraunant į priėmimo bunkerį – dozatorių. Pakrauti naudojamas frontalinis krautuvas su kaušu.

MVA frakcijų atskyrimas atliekamas būgniniu sijotuvu, kuris atskiria esamas priemaišas (pakuotes ir pan.) ir stambesnes nei 80 mm MVA atliekas. Smulki 0–80 mm frakcija keliauja į sumaišymo įrenginį.

³⁴ Parengta remiantis investiciniu projektu „Komunalinių atliekų infrastruktūros plėtra“.

Stambi atliekų frakcija (>80 mm) patenka į rankinio rūšiavimo liniją.

Įsigyjamoje rūšiavimo linijoje ant juostinio transporterio nurenkamos kompostuoti netinkamos atliekos (plastikai, popierius, tekstilės, elektronikos atliekos, kitos atliekos panaudoti, deginti ar šalinti).

Prieš pakraunant žaliavą į fermentavimo tunelį, jeigu reikalinga, biologiškai apdoroti paruošta žaliava sumaišoma su struktūrine medžiaga. Maišomašymui naudojamas frontalinis krautuvas, lėtaeigis smulkintuvas ir turimas traktorius.

Atliekų biologinis apdorojimas atliekamas esamuose fermentavimo tuneliuose.

Brandinimas vykdomas kompostavimo aikštelėje įrengtoje stoginėje. Kompostui brandinti naudojamas frontalinis krautuvas ir vartytuvas.

Po brandinimo proceso vykdomas galutinis sijojimas (0–12 mm frakcija). Sijojama frontaliu krautuvu ir sijotuvu.

➤ **Antrinių žaliavų surinkimo priemonių palaikymas ir plėtra**

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija, prioritetas teikiamas komunalinėms atliekoms perdirbti, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau atliekų į specializuotus srautus, išplečiant ir palaikant antrinių žaliavų pirminį rūšiavimą. Tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbti, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba. Utenos regione siekiant išplėsti ir palaikyti šią sistemą:

didinamas aprūpinimas individualiais konteneriais individualių gyvenamųjų namų gyventojams;

— didinamas aprūpinimas kolektyviniais konteneriais gyvenamųjų daugiabučių namų gyventojams.

2021–2027 m. laikotarpiu planuojamas preliminarus papildomų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo individualių ir kolektyvinių kontenerių poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje:

26 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo kontenerių poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Konteneriai individualioms valdoms	
	stiklo	pakuočių
	0,12 m ³	0,24 m ³
Ignalinos rajono savivaldybė	4500	3500

➤ **Mišrių komunalinių atliekų surinkimo priemonių (kontenerių) plėtra**

Siekiant palaikyti jau sukurtą atliekų tvarkymo efektyvumą ir didinti gyventojų skaičių, kuriems teikiama komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, ir toliau bus vykdoma mišrių komunalinių atliekų priemonių (kontenerių) plėtra ir šio tinklo palaikymas regione.

Ignalinos rajono savivaldybėje planuojama individualių ir kolektyvinių mišrių komunalinių atliekų

konteinerių plėtra. 2021–2027 m. laikotarpiu numatyta įsigyti daugiau 1 tūkst. vnt. individualių mišrių komunalinių atliekų konteinerių ir 300 vnt. kolektyvinių mišrių komunalinių atliekų konteinerių:

27 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų konteinerių poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius	
	Individualių	Kolektyvinių
Ignalinos rajono savivaldybė	1000	300

➤ Individualių kompostavimo priemonių (dėžių) plėtra

Siekiant įgyvendinti bioskaidžių atliekų sutvarkymo užduotis, numatytas VAPTP, planuojama plėtoti kompostavimo šių atliekų susidarymo vietose priemonę, regioniniu principu perkant ir aprūpinant gyventojus (ypač urbanizuotose vietovėse) kompostavimo dėžėmis, kurios turėtų būti lengvai surenkamos ir patvarios, jose užtikrinamas oro judėjimas, svarbus optimaliam biologiniam atliekų skaidymuisi. Kompostavimo dėžės namų ūkiams – papildoma priemonė, kuria siekiama maksimaliai sumažinti į buitinių atliekų konteinerius, MBA ir sąvartyną iškeliaujančių atliekų kiekius. VAPTP plane numatyta, kad biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą, užtikrinus stebėsenos sistemą.

Plano įgyvendinimo laikotarpiu numatyta individualių kompostavimo dėžių plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje. Iš viso planuojama išdalyti 2,5 tūkst. vnt. kompostavimo dėžių:

28 lentelė. Individualių kompostavimo dėžių poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Individualių valdų sk.	Kompostavimo dėžės
Ignalinos rajono savivaldybė	4828	2500

➤ Tekstilės atliekų surinkimo priemonių (konteinerių) plėtra

Siekiant įgyvendinti atliekų rūšiuojamojo surinkimo užduotis, numatytas VAPTP, t. y. iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis, Ignalinos rajono savivaldybėje numatoma tekstilės atliekų konteinerių plėtra.

Planuojama konteinerių plėtra savivaldybėje numatoma kolektyvinių konteinerių aikštelėse, siekiant sudaryti patogias sąlygas gyventojams netoli namų esančiose kolektyvinėse konteinerių aikštelėse išmesti švairius nenaudojamus tekstilės gaminius. 29 lentelėje pateikiamas tekstilės

atliekų surinkimo konteinerių poreikis Ignalinos rajono savivaldybėje:

29 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis 2022–2027 m. Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių skaičius
Ignalinos rajono savivaldybė	30

➤ **Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtra:**

Siekiant užtikrinti VAPTP esančių užduočių, susijusių su atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) tinklo plėtra, įvykdymą, planuojama plėsti atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikšteles. Šių aikštelių plėtra vykdoma suskirstant bendrą aikštelių tinklo plėtros poreikį į du prioritetus. I prioriteto atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtrai taikomas stebėsenos rodiklis (taip pat pateikiamos finansinės projekcijos), II prioriteto atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtrai stebėsenos rodiklis netaikomas.

I prioriteto DGASA tinklo plėtra vykdoma atsižvelgiant į VAPTP DGASA tinklo plėtros užduotį³⁵, t. y. planuojama aikštelių plėtra tose savivaldybių teritorijose, kuriose neužtikrinami DGASA tinklo plėtrai taikomi reikalavimai. I prioriteto metu numatoma įrengti:

1 DGASA aikštelę Ignalinos rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Ignalinos rajono savivaldybė)³⁶;

II prioriteto DGASA tinklo plėtra vykdoma savivaldybių teritorijose, kuriose šiuo metu įgyvendinamas VAPTP numatytas DGASA tinklo reikalavimas arba įrengus I prioriteto DGASA aikšteles jis bus įgyvendintas. II prioriteto metu DGASA plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje nenumatyta.

DGASA paskirtis – stambiagabaritinių, statybinių, elektronikos, antrinių žaliavų, buities pavojingų atliekų priėmimas ir laikinas saugojimas iki išvežimo. Atliekos į aikštelę pristatomos transportu ar pakavimo forma, netrukdančia vizualiai nustatyti, kad atliekos priimtinos pagal leidimus.

³⁵ VAPTP reikalavimas: 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

³⁶ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

Visos nepavojingos atliekos laikomos tam skirtuose konteineriuose, išskyrus padangas ir metalo atliekas, kurios laikomos ant asfaltuotos dangos. Aikštelėje surinktos atliekos periodiškai išvežamos atitinkamiems atliekų tvarkytojams, turintiems teisę užsiimti šia veikla, apdorojamos ar šalinamos nepavojingų atliekų sąvartyne.

Aikštelėje ardomos didelių gabaritų atliekos (seni baldai, langai, durys). Ardant senus baldus atskiriamas metalas, mediena, stiklas ir tekstilės dirbiniai. Atvežti baldai iškraunami aikštelėje, tuomet atliekų priėmėjas juos išardo, atskirtas dalis patalpina į atitinkamus konteinerius.

Ignalinos rajono DGASA aikštelėje bus įrengiama uždaro tipo daiktų dalijimosi stotelė. Gyventojai nereikalingus, bet tvarkingus ir tinkamus naudoti daiktus gali pristatyti į veikiančias stoteles „Dalinkimės“. Daiktai turi būti tinkami naudoti pagal tiesioginę paskirtį – neskleidžiantys blogo kvapo, neužteršti, tvarkingi, nesulūžę. Stotelėse priimami šie daiktai: baldai, tekstilės gaminiai (išskyrus drabužius), elektros ir elektronikos prietaisai, namų apyvokos daiktai, žaislai, kiti buityje susidarantys daiktai. Jie laikomi tam skirtoje vietoje, daiktus iškrauna juos pristatęs asmuo. Visi stotelėse esantys daiktai skelbiami UAB „URATC“ interneto tinklapyje www.uratc.lt, skiltyje „Dalinkimės“ ir „Facebook“ paskyroje. Daiktus taip pat galima apžiūrėti atvykus į aikšteles.

Kita regioninė infrastruktūra, užtikrinanti valstybinių uždavinių įgyvendinimą:

➤ Regioninio sąvartyno naujos sekcijos įrengimas ir senos uždarymas

Regioninis sąvartynas pradėtas eksploatuoti 2008 m. vasario mėnesį. Jo įrengimas suskirstytas etapais. Sąvartyno eksploatavimo periodu šalinant atliekas pamažu, vieną sąvartyno sekciją užpildžius, pradedama pildyti kita.

Didžiąją regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų atliekų dalį (apie 50 proc.) sudaro likusios po mechaninio apdorojimo atliekos, kitos KA netinkamos perdirbti sudaro apie 16 proc., gamybinės atliekos sudaro apie 36 proc. Beveik pusė šalinamų atliekų naudojama sąvartyno perdengimams.

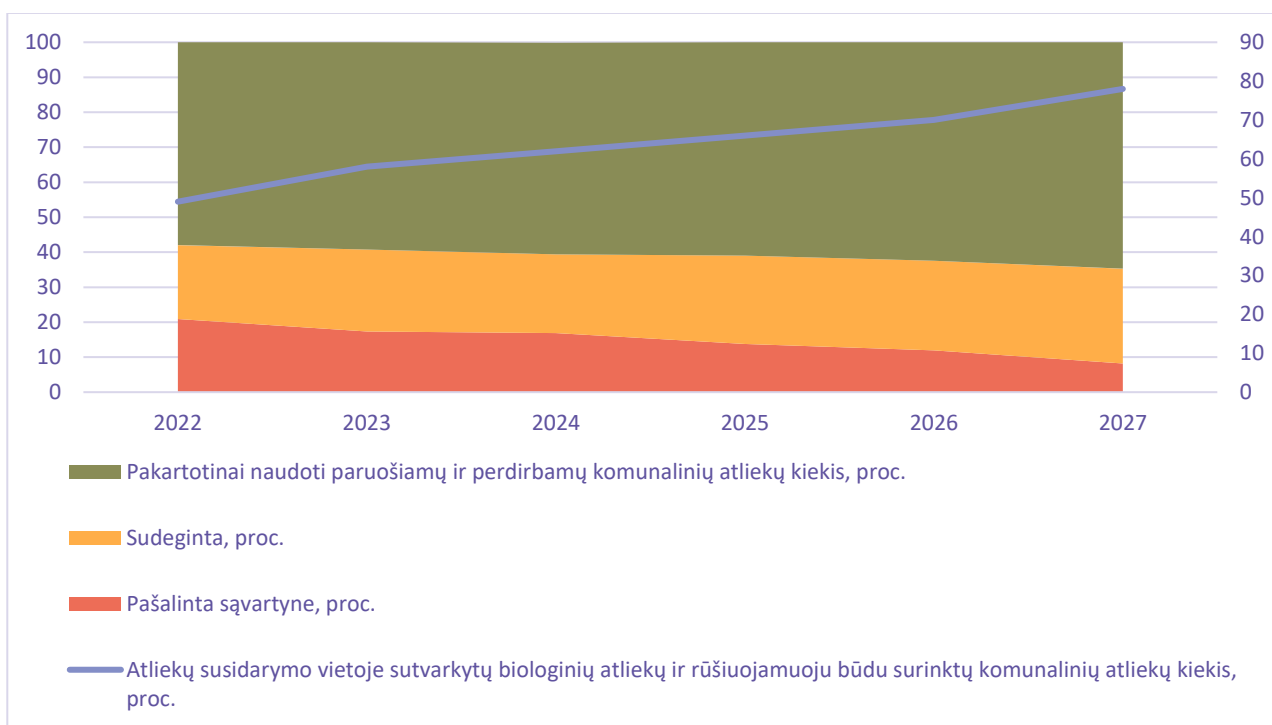
Projektinė sąvartyno talpa – 656 799 m³, šiuo metu 2 sekcija yra užpildyta 68,02 proc. projektinės talpos. Net mažėjant šalinamam atliekų kiekiui, sąvartyno naujos sekcijos 80 proc. projektavimo ir statybų poreikis atsiras Plano įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje, kai esamas užpildymas artės prie

80 proc.

3 sąvartyno sekcijos projektinis pajėgumas planuojama apie 1,045 mln. t., plotas iki 3 ha.

Vystant sąvartyną ir pamažu užpildžius visas įrengtas sekcijas, sąvartynas bus uždarytas, pamažu uždengiant sąvartyno kaupą. Įrengus 3–iąją sąvartyno sekciją, nebeekspluatuojamos sekcijos bus uždaromos. Po uždarymo bus vykdomas sąvartyno priežiūros po uždarymo laikotarpis, taip pat iš sąvartyno išsiskiriančių dujų monitoringas.

Įgyvendinus planuojamą infrastruktūros plėtrą Ignalinos rajono savivaldybėje, numatoma komunalinių atliekų tvarkymo prognozė pateikiama 15 paveiksle.

15 pav. Komunalinių atliekų naudojimas / šalinimas

7. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ DYDŽIUI UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS

Reikšmingiausias Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytų sprendinių įgyvendinimo poveikis įmokoms už komunalinių atliekų tvarkymą susijęs su investicijomis į regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimą ir pertvarkymą, galimu atskiro maisto (virtuvės) atliekų surinkimo pabrangimu, aplinkos teršimo mokesčio didėjimu (už atliekas, šalinamas sąvartyne).

Pagrindinės investicijos į regioninę atliekų tvarkymo infrastruktūrą:

1. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių tinklo plėtra.

Remiantis preliminariais skaičiavimais, investicijos į DGASA plėtrą gali sudaryti apie 800 tūkst. Eur. Tikimasi, kad šios investicijos bus dalinai finansuojamos iš ES paramos lėšų.

Poveikio įmokoms vertinamas atliekamas remiantis 2021 m. UAB "URATC" finansinėmis ataskaitomis, Plano priemonių finansinėmis projekcijomis, bei jų naudingumu tarnavimo laiku. Vertinama, kad vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, įgyvendinus regioninio plano priemones, gali padidėti iki 10 proc., tačiau prognozuojama, kad savivaldybėse, vykdant MVA atskirą surinkimą konteinerine sistema, įmokos už atliekų tvarkymą gyventojams gali dar didėti iki 10 proc. priklausomai nuo savivaldybės specifikos. Šis labiausiai priklauso nuo MVA surinkimo sistemos diegimo apimtys savivaldybėje, kuri taip pat priklauso nuo savivaldybės specifikos (kaimiška ar miesto) ir šios paslaugos pagrindinės charakteristikos – surinkimo dažnio.

30 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	2021 m. vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, Eur/l namų ūkiui /mėn.
Ignalinos r. sav.	4,30

Vidutinėms atliekų tvarkymo išlaidoms, tenkančioms namų ūkiui per mėnesį, didžiausią įtaką turės plano priemonės, tačiau nuo 2023 metų padidėsiantis mokestis už aplinkos teršimą nepavojingų atliekų sąvartyne (nuo 15 Eur/t iki 50 Eur/t³⁷), kuris kasmet bus indeksuojamas pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, taikant indeksavimo koeficientą, kuris nustatomas Lietuvos statistikos departamento apskaičiuotą ir Oficialiosios statistikos portale paskelbtą mokestinių metų vartotojų kainų indeksą dalijant iš šimto. Siekiant mažinti šio mokesčio didėjimo įtaką vidutinėms atliekų tvarkymo išlaidoms, tenkančioms namų ūkiui, plano priemonės orientuotos į regioniniame

³⁷ Mokesčiui taikoma indeksavimo tvarka, pagal LR mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 7 str. 9 d.

sąvartyne šalinimų atliekų kiekio mažinimą.

Plano priemonės, orientuotos į atliekų, patenkančių į sąvartyną, kiekio mažinimą, kuriam daugiausia įtakos turės MVA, tekstilės, antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumo didinimas. MVA srauto atskiras surinkimas gali sumažinti į MBA patenkančių atliekų kiekį daugiau nei 360–400 tonų atliekų, o tekstilės atliekų atskiras surinkimas, kuris, remiantis atliekų sudėties tyrimais, apie 250–300 tonų atliekų. Efektyvesnis šių atliekų srautų rūšiuojamasis surinkimas sudaro prielaidas sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį, t. y. atskirai surinktos MVA sutvarkomos ir nepatenka į sąvartyną, o atskirai surinktas MVA srautas padidina MBA galimybes įrenginiuose atskirti daugiau antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių iš mišraus atliekų srauto.

Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių, patenkančių į MBA su mišriomis komunalinėmis atliekomis (šiuo metu, remiantis atliekų sudėties tyrimais, vidutiniškai Ignalinos rajono savivaldybėje kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis patenka apie 45 proc. antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių), kiekio sumažėjimas, turi vieną didžiausių potencialų mažinti tiek patenkančių mišrių komunalinių atliekų į MBA, tiek į sąvartyną, kiekį.

Net smarkiai padidinus atskirai surinktų ir sutvarkytų atliekų kiekį, prognozuojama, kad sumokamo mokesčio suma už aplinkos teršimą nepavojingų atliekų sąvartyne 2027 m. bus 1,5 karto didesnė, nei buvo sumokėta 2021 m.

Atkreipiamas dėmesys, kad plane nėra vertinama Valstybinės kainų ir energetikos komisijos sąvartyno vartų mokesčio ir kitų galimų mokesčių reguliavimo įtaka sąvartyno vartų mokesčiui ir įmokoms už atliekų tvarkymą. Nevertinami ir galimi minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų pasikeitimai, kurie gali turėti įtakos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apimtims Ignalinos rajono savivaldybėje. Galimą įtaką taip pat gali koreguoti ES skiriamas paramos dydis ir finansavimo intensyvumas.

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ										
		2022	2023 I	2023 II	2024 I	2024 II	2025 I	2025 II	2026 I	2026 II	2027 I	2027 II
261.6	Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas butyje susidarančias pavojingąsias atliekas	Nuolatos DGASA aikštelėse										
261.7.5.	Išplėsti DGASA tinklą. (Kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų).											
261.7.5	Įrengtų DGASA kiekis, įgyvendinant VAPTP reikalavimus, vnt. (turimų DGASA skaičius)											1

32 lentelė. Ignalinos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pasm.	II pasm.	I pasm.	II pasm.	I pasm.	II pasm.	I pasm.	II pasm.	I pasm.	II pasm.	I pasm.	II pasm.	I pasm.	II pasm.
1.	ATLIEKŲ PREVENCIJOS SKATINIMAS														
1.–1	Komunalinių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, kiekis (kg / m.), palyginti su ES vidurkiu		<100%		<100%		<100%		<100%		<100%		<100%		<100%
1.1.	Siekti mažinti atliekų susidarymą skatinant vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, o susidarius atliekoms tinkamai jas rūšiuoti														

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.
1.1.1.	Viešinio kampanijų vykdymas, atliekų prevencijos klausimais ir skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą														
1.1.1.1.	Viešinio kampanijų vykdymas, atliekų prevencijos klausimais ir skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą Ignalinos rajono savivaldybėje														
1.1.1.1.–1	Viešinio plano įvykdymas, proc.							100		100		100		100	
1.2.	Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles														
1.2.1.	Šiukšlių rinkimo akcijų organizavimas														
1.2.1.1.	<i>Šiukšlių rinkimo akcijų Ignalinos rajono savivaldybėje organizavimas</i>														
1.2.1.1.–1	Šiukšlių rinkimo akcijos, vnt.					1		1		1		1		1	
1.2.1.2.	<i>Šiukšlių rinkimo miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse įtraukimas į viešųjų darbų programas Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
1.2.1.2.–1	Šiukšlių rinkimo miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse įtraukimas į viešųjų darbų programas, vnt.							1							
1.2.2.	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose įrengimas														
1.2.2.1.	<i>Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose įrengimas Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
1.2.1.1.–1	Įtraukimas į tvarką, vnt.							1							

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.
1.2.3.	Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose														
1.2.3.1.	<i>Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose</i>														
1.2.3.1.–1	Ištraukimas į tvarką, vnt.							1							
1.2.4.	<i>Padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymas Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
1.2.4.–1	Suorganizuotas padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, surinkimas ir sutvarkymas, vnt./m												Pagal poreikį		
1.3.	Užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją														
1.3.1.	Taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas Savivaldybių mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą														
1.3.1.1.	<i>Taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas Ignalinos rajono savivaldybės mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą</i>														
1.3.1.1.–1	Mokyklų, kuriose įvertintas poreikis ir galimybės įdiegti pilno arba dalinio švediško stalo maitinimo principus, dalis, proc.											50		100	
1.3.2.	Viešinimo priemonių įgyvendinimas maisto švaistymo mažinimo ir maisto atliekų prevencijos, gyventojų maisto vartojimo įgūdžių ugdymo temomis														

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.
2.1.2.1.–2	Individualių mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius, vnt.														1000
2.1.4.	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių tinklo plėtra regiono savivaldybėse														
2.1.4.1.	<i>Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės įrengimas Ignalinos rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Ignalinos rajono savivaldybėje)³⁸</i>														
2.1.4.1.–1	Įrengta DGASA, vnt.														1
2.1.7.	Individualaus kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, butyje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti														
2.1.7.1.	<i>Individualių kompostavimo priemonių (dėžių) plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
2.1.7.1.–1	Kompostinių dėžių skaičius, vnt.														2500
2.1.8.	Maisto (virtuvės) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra, aprūpinant gyventojus atskirais rūšiavimo konteineriais														
2.1.8.1.	<i>Maisto (virtuvės) atliekų surinkimo priemonių plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
2.1.8.1.–1	Individualių konteinerių skaičius maisto atliekoms surinkti, vnt.														2000
2.1.8.1.–2	Kolektyvinio naudojimo konteinerių skaičius maisto atliekoms surinkti, vnt.														30

³⁸ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.
2.1.10.	Buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra														
2.1.10.1.	<i>Tekstilės atliekų surinkimo priemonių (konteinerių) plėtra Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
2.1.10.1.–1	Konteinerių skaičius, vnt.													30	
2.1.11.	Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus														
2.1.11.1.	<i>Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
2.1.11.1.–1	Tvarkymo taisyklių atnaujinimas, vnt.					Pagal poreikį, atsižvelgiant į pasikeitusius teisės aktus									
2.1.12.	Savivaldybių dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus														
2.1.12.1.	<i>Savivaldybių dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
2.1.12.1.–1	Dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas, vnt.					Pagal poreikį									
2.1.13.	<i>Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, bei sutarčių sudarymas su drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo Ignalinos rajono savivaldybėje</i>														
2.1.13.–1	Pasirašytų sutarčių skaičius, vnt.					Pagal poreikį									

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.
4.	ATLIEKŲ ŠALINIMO GALIMYBĖS UŽTIKRINIMAS														
4.-1	Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis, proc.		19,3		18,3		13,7		12,3		10,6		8,8		8

PRIEDAI

1 priedas

33 lentelė. Registruotų gyventojų skaičius Utenos regione ir Ignalinos rajono savivaldybėje 2016–2021 m.

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Utenos apskritis	Miestas	76 886	74 504	72 412	71 570	70 738	69 807
	Kaimas	60 307	58 977	57 227	56 562	55 904	53 676
	Viso	137 193	133 481	129 639	128 132	126 642	123 483
Ignalinos r. sav.	Miestas	6 304	6 082	5 846	6 165	6 021	5 897
	Kaimas	10 021	9 810	9 520	10 040	9 806	9 604
	Viso	16 325	15 892	15 366	16 205	15 827	15 501

Šaltinis: AAA duomenys

2 priedas

34 lentelė. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje (tonos/metus)

Savivaldybė	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ignalinos r. sav.	4 337	3 898	4 018	4 326	3 922	3 705

Šaltinis: AAA duomenys

3 priedas

35 lentelė. Konteinerių aikštelių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, skaičius Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	2017	2018	2019	2020	2021
Ignalinos r. sav.					
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	82	86	86,	94	94,00
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	170	175	175	160	160

Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	6	5	5	5	5
--	---	---	---	---	---

Šaltinis: AAA duomenys

4 Priedas

36 lentelė. Konteinerių kiekis Ignalinos rajono savivaldybėje

Savivaldybė	2017	2018	2019	2020	2021
Ignalinos r. sav.					
Antrinių žaliavų konteineriai plastikui					
Naudojamas kiekis, vnt.	95	91	91	99	77
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	95	91	91	99	77
Antrinių žaliavų konteineriai popieriui					
Naudojamas kiekis, vnt.	41	42	42	68	40
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	41	42	42	68	40
Antrinių žaliavų konteineriai stiklui					
Naudojamas kiekis, vnt.	91	81	81	89	85
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	91	81	81	89	85
Maisto atliekų konteineriai					
Naudojamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Tekstilės atliekų konteineriai		0	0	0	0

Šaltinis: AAA duomenys

5 priedas

37 lentelė. Susidarantys komunalinių atliekų kiekiai

Komunalinių atliekų susidarymas; t/metus	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Anykščių r. sav.	8 157	8 602	8 623	4 495	6 552	5 008
Ignalinos r. sav.	4 337	3 898	4 018	4 326	3 922	3 705
Molėtų r. sav.	5 874	6 001	6 219	5 197	5 614	5 358
Utenos r. sav.	21 860	18 017	17 752	19 268	15 329	15 779
Zarasų r. sav.	4 060	4 173	3 078	5 042	4 214	4 318
Visagino sav.	5 472	5 281	5 660	5 863	5 413	5 955
Viso	49 760	45 973	45 351	44 192	41 044	5 008

Šaltinis: AAA

6 priedas

38 lentelė. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui Utenos apskrities savivaldybėse (tonos/metus)

Savivaldybė	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Anykščių r. sav.	0,30	0,32	0,32	0,17	0,26	0,21
Ignalinos r. sav.	0,28	0,28	0,27	0,29	0,26	0,25
Molėtų r. sav.	0,29	0,31	0,31	0,27	0,30	0,31
Utenos r. sav.	0,52	0,44	0,44	0,48	0,38	0,42
Zarasų r. sav.	0,28	0,30	0,18	0,30	0,25	0,22
Visagino sav.	0,23	0,22	0,24	0,26	0,24	0,39
Vidurkis	0,36	0,34	0,35	0,35	0,32	0,31

Šaltinis: AAA duomenys ir Konsultanto skaičiavimai

7 priedas

39 lentelė. Utenos regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną bei komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginius pristatytų atliekų kiekiai tonomis

Savivaldybė	2018	2019	2020	2021
Anykščiai	5 914	5 863	5 942	6 357
Ignalina	3 401	3 570	3 545	3 549
Kiti rajonai	559	606	451	4 667
Molėtai	4 717	4 585	4 912	5 102
Utena	14 085	14 377	14 643	16 357
Visaginas	5 124	5 172	5 355	5 735
Zarasai	3 658	4 277	4 573	4 460
Darom	188	166	21	
(tuščias)	37 645	38 616	39 441	46 227

8 priedas

40 lentelė. Utenos MBA tvarkytos ir regioniniame sąvartyne 2020 m. pašalintos atliekos, tonos

Atliekos pavadinimas	Anykščiai	Ignalina	Molėtai	Utena	Zarasai	Visaginas	Kiti rajonai	Viso
Medžiagos netinkamos vartoti ar perdirbti	0,00	0,00	0,00	0,92	0,00	0,00	0,00	0,92
Baldų gamybos atliekos	23,34	0,00	0,00	5,10	0,00	0,00	0,00	28,44
Neperdirbto tekstilės pluošto atliekos	0,00	0,00	0,00	1,82	29,38	0,00	0,00	31,20
Perdirbto tekstilės pluošto atliekos	39,58	0,00	29,74	260,58	0,00	49,14	0,00	379,04
Lakieji durpių ir neapdorotos medienos pelenai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	49,40	0,00	49,40
Dugno pelenai, šlakas ir garo katilų dulkės	141,78	2,24	0,00	18,76	166,90	0,00	0,00	329,68
Plastiko drožlių ir nuopjovų atliekos	0,00	0,00	6,02	172,30	0,00	0,00	0,00	178,32
Suvirinimo atliekos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,28	0,00	1,28
Naudotos šlifavimo dalys ir šlifavimo medžiagos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,60	0,00	0,60
Plastikinės pakuotės atliekos (PET)	0,00	0,00	0,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28
Pašluostės (skudurai)	10,50	24,54	0,00	0,00	0,00	1,46	0,000	36,5
Stiklas netinkamas perdirbti	0,00	0,00	0,42	22,66	0,00	0,00	0,00	23,08

Atliekos pavadinimas	Anykščiai	Ignalina	Molėtai	Utena	Zarasai	Visaginas	Kiti rajonai	Viso
Betonas	0,00	0,00	20,64	44,88	0,00	16,94	3,94	86,40
plytos	0,00	0,00	0,00	34,88	0,00	0,00	0,94	35,82
Čerpės ir keramika	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,68	0,00	1,68
Betono, plytų, čerpių ir keramikos gaminių mišiniai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,68	0,00	54,68
Medis (dažytas, lakuotas)	143,50	0,16	5,58	123,66	7,32	74,18	0,00	354,40
Bituminiai mišiniai	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,26
gruntas ir akmenys	0,00	0,00	0,00	0,78	0,00	0,00	0,00	0,78
Izoliacinės medžiagos, kuriose yra asbesto	0,00	0,00	0,00	136,96	0,00	0,00	3,08	140,04
Statybinės medžiagos turinčios asbesto	308,92	146,65	281,06	442,44	171,16	29,60	358,82	1738,65
Statybos ir griovimo atliekos	573,68	159,06	521,62	2683,30	544,76	269,56	84,38	4836,36
Smėliagaudžių atliekos	0,00	0,00	0,00	7,18	0,00	0,00	0,00	7,18
Rūšiavimo atliekos	0,00	0,00	0,00	60,72	0,00	0,00	0,00	60,72
Stiklas netinkamas perdirbti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,32	0,00	1,32
Kitos mechaninio apdorojimo atliekos (įskaitant medžiagų mišinius), nenurodytos 19 12 11	0,00	0,00	0,00	196,6	0,00	0,00	0,00	196,60
Popierius ir kartonas	4,38	3,00	5,46	1,36	3,38	3,00	0,00	20,58
Biologiškai skaidomos virtuvės ir valgyklų atliekos	0,00	0,00	21,54	0,00	0,00	0,00	0,00	21,54
Drabužiai	0,00	0,00	0,00	0,74	0,00	0,00	0,00	0,74
Tekstilės gaminiai	108,92	31,30	54,30	197,02	42,12	16,80	0,00	450,46
Mediena	128,38	34,40	118,38	140,96	76,80	66,20	0,00	565,12
Plastikai	57,48	44,36	57,76	73,50	27,32	27,80	0,00	288,22
Didelių gabaritų atliekos	97,88	6,00	99,34	527,90	172,58	139,58	0,00	1043,28
Kitos Biologiškai nesuyrančios atliekos	22,48	0,00	6,68	400,70	0,00	0,00	0,00	429,86
Mišrios komunalinės atliekos	4280,90	3092,84	3683,08	8876,16	3331,64	4552,24	0,00	27837
Gatvių valymo liekanos	0,00	0,00	0,00	210,56	0,00	0,00	0,00	210,56
	5941,72	3544,55	4911,90	14641,78	4573,36	5355,46	451,16	39 440,57

Šaltinis: UAB „URATC“

9 priedas

41 lentelė. Atvežamų į MBA mišrių komunalinių atliekų kiekis, tonos

Eilučių žymos	2018	2019	2020	2021
Ignalinos rajonas	2 977	3 050	3 093	3 026
Iš viso Utenos regione	27 940	27 822	27 817	27 661

Šaltinis: AAA duomenys

10 priedas. Į atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikšteles per 2020 m. pristatytų atliekų rūšys ir kiekiai tonomis

42 lentelė. Ignalinos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė

Kodas	Pavadinimas	Likutis metų pradžioje	Gauta t/m	Perduota atliekų tvarkytojui t/m	Perduota į Sąvartyną t/m	Likutis metų pabaigoje
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos	7,300	116,060	0,000	115,000	8,360
17 06 05*	statybinės medžiagos, turinčios asbesto	8,220	105,480	0,000	104,620	9,080
16 01 03	naudotos padangos	23,110	41,000	46,000	0,000	18,110
20 01 39	plastikai	1,120	46,880	0,000	44,220	3,780
20 01 11	tekstilės gaminiai	0,000	31,300	0,000	31,300	0,000
20 01 38	mediena	1,390	35,170	0,000	34,400	2,160
20 01 01	popierius ir kartonas	1,789	2,240	0,000	3,000	1,029
20 01 33	baterijos ir akumulatoriai, nurodyti 16 06 01,16 06 02 arba 16 06 03, nerūšiuotos baterijos ar akumulatoriai, kuriuose yra tos baterijos	0,000	0,013	0,013	0,000	0,000
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva	0,300	0,726	0,526	0,000	0,500
16 01 07*	tepalų filtrai	0,047	0,015	0,035	0,000	0,027
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	1,811	6,34	7,043	0,000	1,108
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	2,217	5,360	5,587	0,000	1,990
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	2,266	10,360	9,790	0,000	2,836

20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,004	0,036	0,023	0,000	0,017
20 01 02	stiklas	1,550	4,660	4,600	0,000	1,610
20 01 40	metalai	0,000	0,440	0,360	0,000	0,080
15 01 10	pakuotės, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,001	0,015	0,016	0,000	0,000
15 01 02	plastikinės (kartu su PET (polietilentereftalatas) pakuotės	0,013	0,000	0,000	0,000	0,0130
15 01 07	stiklo pakuotės	1,116	1,180	1,000	0,000	1,296
06 04 04	atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,000	0,002	0,002	0,000	0,000
	Iš viso:	52,254	407,277	74,995	332,540	51,996

11 priedas

43 lentelė. Ignalinos rajono savivaldybės teritorijose susidariusių – sutvarkytų bešeimininkų atliekų kiekiai

Savivaldybė	2018	2019	2020
Ignalinos r.			
Susidarė bešeimininkų atliekų, t	21	7	2
Skirta lėšų, Eur	4 267	1 832	889
Sutvarkyta bešeimininkų atliekų, t	21	7	2

Šaltinis: AAA

12 priedas

44 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymas Ignalinos rajono savivaldybėje , tonos

Komunalinių atliekų naudojimas/šalinimas, t	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ignalinos r.						
Surinkta komunalinių atliekų, t	4337,13	3898,02	4017,817	4325,758	3921,856	3729,662

Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, t	1192,95	2036,69	2234,643	2381,97	1995,408	2214,09
Sudeginta komunalinių atliekų, t			1076,126			672,47
Pašalinta komunalinių atliekų, t	3144,18	1861,33	707,048	1943,788	1254,718	843,102
Laikinas laikymas paruoštų deginimui komunalinių atliekų, t					671,73	

Šaltinis: AAA duomenys

13 priedas

45 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių prognozė Utenos regionui 2022–2027 m. (t)

Atliekų rūšis	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	47	59	71	83	95	118
Žaliosios atliekos	417	420	422	424	427	432
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	36	36	36	37	37	38
Biologiškai skaidžios maisto (virtuvės) atliekos	0	328	352	358	364	369
Tekstilės atliekos	58	85	112	139	166	219
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	128	153	178	203	228	278
PET pakuočių atliekos	5	5	6	6	7	8
Kombinuotų pakuočių atliekos	10	15	20	24	29	38
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	12	16	19	23	26	33
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	22	35	49	62	76	103
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir panašiai)	9	17	26	35	44	61
Didžiosios atliekos	6	7	8	8	9	10
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	29	30	30	31	31	33
Baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,69	0,69	0,69	0,70	0,70	0,70
Buityje susidaranti pavojingosios atliekos	0	0	0	0	0	0
Kitos komunalinės atliekos	0	0	0	0	0	0
Mišrios komunalinės atliekos	2973	2526	2328	2196	2014	1687
Iš viso	3805	3733	3657	3630	3554	3429

Šaltinis: Sudaryta konsultanto